

Landskap: Småland
 Härad: Vista m. fl.
 Socken: Diverse
 Uppteckningsår: 1961.

Upptecknare: Anna Svartberg, Huskvarna
 Berättare: denna personer; se nöpt. bladens
 baksida!
 Berättarens yrke:
 Född år i

Brutikshandel på landsbygden. s. 1-82.

LUF 95

(foton sid. 70-80; tills. 22 st.)

tekst. s. 81-82.

bif. 1 kontabok ö. 9 st. "meddelser" fr.
 Export-Fiskeförening
 Köpenhamn.)

Ols!

Häradet och mehnar på baksidan
 av upp.-bladen blir kontrolleras,
 eftersom upptecknaren sätter sig till
 sitt alltid stämme.

Skriv endast på denna sida.

Bräckshusgeboden i Ölmstad, berättelse om dem
 fanns i 107. De var slagliga, ty de hade
 varit sig handels rättigheter eller voro
 anmälda som affärsvärelse. Det var i så liten
 skala de bedrevs. Skorpona och kringlorna
 hade de i byrålädorna. Snuskrumkun eller
 kruddingen i en väska. Det var falligt folk
 som tjänade en liten slant. Några särskilda
 åtgärder från handlarens eller myndighetens
 sida har jag ej hörts nämnta. De försvarade
 ju av sig själva, ty vem går väl till
 bräckshusen om köper sitt smuss, då man får
 en packad dosa gratis av handelsmannen till på
 handeln. 'Plättar', gratis till barnen, och om man
 handlat mycket, till och med blev inbjuden på
 riktigt kaffe med dopp till. Tilla på nya saker,
 få reda på nytt utifrån och om nästan. Få
 kredit och, ja (det blev flera stora affärer sju)

i Ölmstad

Luf 95

4/10-61

Den första affären i Skärvstad 1860. Johan August

Söderberg, helle handlaren. Från en gammal
affärsläkt i från Trennroga. Född 1838.

Förälderna hade kört med varor uppå
 landet. De kände en fem, sju hästford, i säll-
 skap. Det var roligare, men framför allt
 tryggare, än att åka ensam. Varorna bestod
 av manufaktur, tyger, fröjor, västar, chaléer
 chabor, körska.^{bomull} bokar, judebokar kallades
 de i Sk-Tranås. De varo av mjuk bomull
 med knuten frans. oftast rosiga mönster,
 eller präskragar i gult, rött och vitt, men även
 andra färger. Fram varor, det var ju massings-
 ringar, broder, klockkedjur, metallskedar
 tilliga halsband, knappar, nälar, spetsar
 band, sådant där begärligt plack, som ej
 är strängt omburkligt. Man använde ej ordet - kram +
 Mantrade även annat, av massing eller malm,
 + krars, så man

By dei berättas i släkten, att en förfäder en
gång blev bestulen på ett par ljusstakar.
De upptäckte dei, då de räknade om varorna
efter att ha övernattat på ett värdshus.

Ett Karl i resväällskapet hade förmågan
att se mer än andra. Han tog sin en
stor kittel med vatten, och verkeligen,
i detta vatten ser den stende karlen,
tjuvor, som ingen annan var, än själva sk
rästgivaren som de hade gjort vatten
inman. De vände och han lärnade tillbaka
ljusstakarna och fördon fortvälles. Han skännde
och sildde direkt ifrån lassen till fönden
och andra. Och dessa handlare var
alltid efterlängtade med sina frokiga
varor! Min berättare antager att
men medikamenten fanns med i
varulagen. By gamla Löderberg hade det i sin
affär, men privat.

I Boijade med lada på ryggen, gick från
 gården till gården vidt sälde, och de var så
 välkomna bude till dem, som hade prängas
 och de som inga hade, fy det var myte och
 trotsigt med alla varorna (Han köpte till dinnmäss)

Sen köpte han en liten häst och vagn och körde
 spring med, men nästan samtidigt köpte han
 en litet hus på Backen i Bergum. Egentligen
 heter det Johannesberg, fast det manne; liksom
 Blåsaren är nästan glömt nu. Johannesberg,
 det kommer från den tid ungdomen samlades
 där på midsommars afton och hade
 majslång, dansade och hade trotsigt.
 ("Midsommarnatten var mig ej så lång, femton
 vagnar valle jag i gång", sjöng de många
 i min hemtrakt i Skåne.) Men nu är det Små-
 land, och dansen tog slut då väckelsen
 drog genom dalen, och det blev Backen elles Trullen i
 stj. för Johannesberg.

ACC. N.R M. 16132:5.

FOLKLIVS.
ARKIVET
LUND

En knallehistoria, berättad i gotlands lands på Alþingi,
där det var gott om Hjälmsryds - plöckare. I början på 90-talet
till pas knallar beslöts att gå till världens ände, där
fimmel och jord mötts, för att se efter vad som
fanns i mitten. De kommo på intet gott fram,
lade sig på magen och kropic in genom
springan där himmet och jord gick ihop.

"Vad fick du se, då?" frågades. "Tja, där låg skräp
bara, närra vrakade solar och mänar inslängda.

"Hå du då?" "Tja, skräp baa, skräp var det
här med, men nog fanns sali där
ett par he Hjälmsryd bor intkröpta."

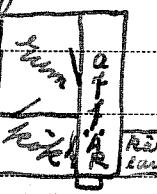
Viken hänsyftar ju på att de falliga Hjälmsryd-
arna fanns överallt, då de ej hade sön bringning
i hemorten.

Affär nr 1. på Yeller eller Backen. Kobås.

Stugan hörde till en bondgård i Bergshem och hade förrut stått i Bonnarp vid Vallens och varit ett bräntes i och är nu ett par hundra år gammal. Det var gott om sådana för. Berättaren säger att på den tiden gingo gubbarna något så man myckra till kyrkan på söndagen, men komma fulla hem på måndagen. Säväckelsen behövdes i Skärstad, tillägger han.

I stugan var, di man kom in en lång förlängning, med två små, härunderfönster mitt emot varandra. Golvet var stenkag, liksom kullen sten. Och det hände de sedan i affären veksa, ty just i denne gång inräntade Söderkvist sin bod. Det var egentligen en kobås, som hörde till stugan. Den var ett stort rum och så ett kök.

Stugan står kvar men är förändrad. Bodarna ville jag gärna tittat i.

Här var mörkt och mörkt. Det var en dörr
 ifrån affären och in i rummet och genom
 detta fick de komma till köket. Ingen
 ildstäd i affären. Till humrar stod i
 hörnet. Smus kullingen, med en tråsked i;
 stod på bordet eller diskten. Väggskålarna
 också, den hängde i taket. Väggskålarna av
 mässing. Mitt fram en lampa i taket.
 Berättaren säger, att även trake var upp hängd i
 taket med dukar, balsadukar, annan dukar, västar,
 band rosetter, klock kedjor, upp hängda där.
 Tråskor och lite fläck saker fanns också. Det
 var dom mörkt och smutsigt allt som fanns.
 Vanor hemstöt var ej stort. Söderberg körde sjöle
 efter mina varor i Jonköping hos Linmans
 minnaffär, där fanns allt. Smuset köptes hos
 Västmans och Delgrans. Men Söderberg skickade
 i bland sitt i Täta i Bergshem, som gärna
 x gav hon över här fanns bara handvägghugget x Anna Djungelat

'gick till handa'. Han blev skyldig; affären. Skulden stod kvar, men då var da°, när man körde den in predikten så betalade han löne. Så fick han göra extra arbete, så blev det nästens ersättning ända°. G. åkte också in till stan och köpte varorna till linnmans, som hade allt. Men sen, då affären utvidgats (fleytts) togs varor på lyckas station där man hämtade dem då de kommit med järnvägen.

Bönderna togade sina produkter. de sälde de in sina hästar på de stora gårdarna till affärerna i stan och så köpte de där varor med sig hem igenf sen gammalt.) Men det var ända° en försel med affär på platsen också. Man skulle bli utan jord till exempel. På Vicksen (se följande) hände att man knackade på klockan fyra om morgonen för att få "vå öre jord." då det skulle baktas. Kvinorna framför-allt blev glada för lantaffären. Handelsman hade förtjänst och blökläder, blev

vai med tiden finare. Den sociala ställningen lite
fröre, detta svårade lanthandlaren eftersom stads-
handlaren var förbild, men hur fåde denna bön-
derna att inse detta? Lanthandlaren hade ej si-
närskilt stor bildning själv, även om han kunde skriva.
Häss i denna lilla bod fördes, före utom del, som
förs förs i lädchen, nödvändighetsvaror, sals, sill,
smör, mjölk, socker, fotogen, ciraps, färgsticker,
kyndlor och kaffe, som är lyxvara vid denne
tid. "Hän var ej böjd kaffe på någon bondhusku, som
kom på besök, blev vi förmanade, fala ej om din fö-
kunna, berättar ållioke åriga fra Töderberg i från Röängen
ett bondställe) Ytteran var ej eldstad, kon hade hällt
sig varmt år dä". Det har sagt's att här såldes även
vin, och ofta sals Töderberg på trappstegen med et
glas vin jänta sig och blöckade ut över dalen. Häss i denna
bod användes ej code. 1865 flyttade Töderberg en bit
mer till Västan. Sedemera såldes stugan till mnr. Ågård för
ett års pris. 1877 pris

Boden i Vikåsen nr. 2. Trägolv i bod nr. 2 -

Den första tapeten var i napoleonsrött med beige
brunt och vita mönster, därför en "glasblås"
grått och vitt och den sistnämnda är
i grönt med liljor och blad, och den gång målades
röda.
~~Förvarat~~ vid dörren var diskén, sju cm bred
och $2\frac{1}{2}$ m. lång, på denna stod snuskuflingen
och väggen, som först var en stöngväg, men
sedan framåt rekelslutet markaffades en
så kallad taffelväg. När man väggan, övers
diskén var en hylla med lada över. I denne
läg spetsar, band, knappar och smäckor.
Inunder läg kladd boken man skrev i och
pennan. Där stod man alltid och skrev och
räkade. Lurad boken läg i en skrivpult
i rummet och om kvällarna födde man in
där vad man sålt. Och kreditmötet och sådant
hade man där. Det vänster längs väggen var

porstlins hyllan, där bilens portment var uppställd, och som vid stora bjudningar låmades ut gratis. En aldrig så liten plats för demas utlåning skulle lagas som en föreståndhet.

På denna första tid här, var det ej många som hade tallrikar. Det alra första stället där tallrikar försjöde un vändes var i Ingvryd, Ölm-
stad. ^{hos} Nissa-Johan Yxkull upprende 1892 eller möjligen 1893. Demes far hade varit kammarjunga på Östana, men var bondtullen i från Perstorp vid Ingvryd.

Hon tog herr skaps seder med till bond stället, och snabbt sprid sig modet. "En annan är så god som en annan och lite förmögen än den".

Åt höger i boden fanns huggnyllorna. Mitt fram var varor av skilda slag. Stickgarn fanns, det var köpbara till skilnad mot svenska, som ej salufördes här.

Spungherr var vanlig och spikte av alla möjliga storlekar. Bleckskedar. Tränspar brände någon enda gång

Köptes av tillverkarna på ostkusten, otillräcklig
 var så ringa, ty sådana saker köpte man direkt
 av de kring vandrande försäljarna. Likedant med
 övriga hemslöjdssaker. Dessa handlare hade dei ej
 så låti alltid. Det var en Karl i från Estbörnabo.
 Han gjorde grytslevar, men fick aldrig sälja en
 lever i hem socknen Ögges torp. Förargad så kom en
 gång: "Hä sola ho skiner på Dömmemossen finnes
 jag ej så underlig, men att ho sätter spiner
 på Ögges torps buren är verkligen förundringsvärt." Omalts
 vid hyllorna tröktes där det hängde fotogenkamrar, filar hästoflor m.m.
 På Västgården där det var sa lågt till taket, hade
 man ej krake hängande, inte heller så onyxer
 andra saker ~~utan~~. Lite snöli i taket under
 plåten, där trängde Pelle, Lakanpan. Under diskken
 var till vänster en stor hälöda till topysortens
 till fröjer en stor låda med soda och bläckburar
 med siga. Hanske sirapsbruket också stod bra,
 enligt handlare Bergström. Andra berättas säga, att den fanns och fanns
 varor i taket 80-90 års

Affären nr. 2. i Wikåsen. Porträttning på denne.

Det var ett mycket litet hus. Enligt foto kan man se stocken vid dörren, som var knuten. Stugan var 3,7 m. bred och 10 m. lång utan övervåning.

Föderberg försjade området bort från reparera och utvidga stugan, med övervåning. Ett rum där ^{omkr} hängde de stora fläskkropparna eller baljorna med fläsk, som såldes i affären. Rummet vette mot den skuggiga frädgården och var nästan avslut. Byggde till mer, så att huset blev ålla meter breit. Det var väldigt lägt i taket, men det höjdes lite. Köket är i stort sett som förr, med den stora muren för den öppna spisen, med sina stolpar och hållare för ljusen. Dock är järnspis insatt. Mellan boden och köket var dör och i denne utsågats en fyrtakts dörr $3\frac{1}{2}$ den. Vinden släpptes ut i affären. På mitton hundra sättes en fotograferingskammar i boden. Från öppningen i dörren sågs kunderna och pinglarna fördes.

På gamla väggen var hyllor och inredda med smäckor på hela väggen, en meter hög och 20 men till golvet. I dem var det socker, kryddor like mjöl för uppvägning, annars stod det i boden, salt, kryddor, groktismjöl och gryn, som även de sätta köptes hos Linmans, som hade allting gula aster och bönor. Karameller förvarades i blackburkar. Ibland och andra burkar stod på hyllor över specerilådorna. Siropp i ett sälsekruas. Tunna; böda och då på hösten och vintern togs hem en låda med färsk sill. Denna hade alltid en skykande åtgång bland Runarna, som ibland själva* tog hem läder och åtta tiling med. Man skänkte om en av dessa bönor: "Pro, pro, ska de va sill, annars rö jag." In på trevita talit och denna sorts handel sätts av Gränstabönderna med ett stort av förälskelse. Lite på grund av att det var konkurrens med soknens fiskatenalle, som hade det smäck, och var en godlig man

Boden på Wikåsen var större, och större portment.

Här förfärdigade man använde code ungefär på sjuellintalset. Man kallade detta för bomärke. Det var
G u d h j ä l p o s . med G som noll.

En bröder till Löderberg hade en affär i Gustavsvärna
och han hade ordet: Hjälpråtensura, som
code.

För ungefärligen sedan brändes allt upp ifrån
dena affärer och förg. Tapetpryv, faklur, stor
läm, bryvudböcker, kladdar m. m. som samlats
i stora lådor på vinden. Och för fun i res.
resten av bryvud böcker och kontakta böcker,
med 'Krediten i' från den ande, och Bista
Löderbergs affärer i Tingsringe.

Affärs lokalen står kvar, men är liksom förändrad.
Stenplattan, framför ingången och diskun, är kvar,
hyllorna delvis. Men vi är för sent ute!

Den gamla dörren till boden blev flyttad till lagerboden mitt över vägen och där lär den sitta ännu.

Nya dörren sattes på bodstugan dubbelt och med en kraftig färgslag som lades på innefrån för skydd mot huvor om natten.

Man trädde i inget uti av varorna. Det var trädgård till stugan och byvägen till Bergbom från den gamla rikts vägen vid Holmevallen. Då att stugan ligger precis i hörnet med vägar i två riktningar. Böcker för fotografaten. Giftekip i en hörn. En lös föremål upptog nästan hela ena väggan. Telefon insattes sedan mera 1913 och fick sätt till affären och ringde då det behövdes.

När J. N. Löderberg hade denna affär var det en livlig handel. Då stolen övertog affären och Anton Löderberg satte upp affär i Södinge, en bit ifrån, gick den närra taket till ^{ni tiken} baka.

Lagarboden fanns på andra sidan vägen.

Det var en springande dit, ty här försörjdes mjöl, sultkunnen, fogen, rockor och allt möjligt, men I-g. köpte dock bara så lite att gungan som möjligt av allting. och han köpte av minst hundratal i stan.

Handelsman eller Knallen, som man också kallade hon klädd som bönerna i gränna.

Barnen gick ävunden. men sedan hade man en parkboddning, gammal. Var klädd i forskinn och blåblus. Och så förtäss ihåll i gata, som jämt var skyldig fåck gona lite av varje i trädgård och körslor och vad som helst. Ofta kom folk för att få nåd mot sjuka folk och djur. och för dem plockade handelsman fram medikamenter. Här skrives adresser eller Amerika bero och annat som skulle skrivas. Men kunde få notor från folk som ej kunde skriva med mitale bilsat euan arket stoppas.

Agenterna. Titulerades : Patronus, Grosshandlarem.
De förijade komma på ålliafalei. En del hade
egna griggar och kuskar som ködde, eller hade
hyrda akdon. De var särflölla och eleganta
åt man knappat vägade till lala dem.
Höga, fyrkantiga hattar, handiga byxor, siden-
varor, handskar och fina kajrar, spiegelblänka
skor. Det var till ex kolonial firmans Fidergran
John Bonan & Son i Stockholm. Jakobsson,
Milton och Skokroos, somtrade agenter.
och de var tidigt ute med sina priser.
Men Söderbergs tog sina varor hos
Miltons kolonialvaru affär och som nämndes
den stora affären Linnmans som hade allting. Jkp.
dåvun de svenska varorna såldes genom agrafer. Agrafer-
systemet i stort, tog slut vid 1912 eller något senare.
Det var lång kredit även i storbolagen som betalades ofta
med postremissräcke / Kloden och Duck lämnade jokas varor
för köpning. åt lantbruket.

Agorden : folkhumor.

För ungefär en hellsjöfim är som i Härva
i Skåne hörde jag dema besätt och protatiss-
plockarevits. Det var en resande som cykla-
rade gänge besökte en skånsk handlare
vid namn Jönsson, utan att denne köpte
nägot. Till slut satade denne om en
märktig dröm han haft om matten för
handlaren: "Jag drömde att jag var död
och var kommen till himmelen. Jag behövde
gå på dars. Där uppe var många sådana. Men
var jag gick och lyfte på locken, nog
satt handlare Jönsson där nere. Det var ju
samt och till slut klagade jag min nöd för Tankke Pe
"Ah, sa han, skit du bara leggt i handlare
Jönsson, för han köper aldrig nägot av dej
ändå."

Prætning.

På torget prutades, från stånd, till stånd, på köll,
smör, skällningar (grisar) ägg, osv m.m. tills
priserna pressats ner till det yttersta.

Det var i synnerhet dessa nödvändighetsvaror
det prutades så till den prisad pris, även i affärerna.

I staden gick man från affär till affär
och pressade ner priset, för att sedan
kanske gå tillbaka till den förska igen.

Pressa det ytterligare och på torget varu den.

Det var som en driven sport. Jag har också
mig med att anteckna exakt, en prætning av
en gammal man, det gällde en oljekommiss, nu
i dagarna. "Vad blir det billigaste? Ah nej,

då köper jag ej, men såj mej vad det alla
billigaste e, så en ja si, va ja vill ge. / m.m.

"A, de far han la slå ^{av} på (till sju priser) till du
inte ha va ja vill gi, kan du doa iväj, det finns andra som
ville sätja."

Pröfning.

Det fanns gamla, som saknade dena sposi, en försöksperson
som gick förlorad. Så sent som på halv-talet kunde
man höra ganska ofta, energiskt prutande bland
åldre. "Hälta, slå ner till hälta, så kan vi
börja oss resonna." Så nog behövde handlaren
ta till prutmann på sina varor. För sitt
unseendes skull slog han dock själv ner
varan till det gängse priset till dem, som
ej kunde pruta, ^x ty det är ej allom givet.

Då lilla saget var i gång, Di var i slutet på förra
seklet, var det en småbonde ifrån Skärestad, som
skulle åka ifrån Ljusdal till Jönköping.

Han var rädd för sitt enorma prutande. En
sjuare så i huvudet, att man skulle han ej låta
bara sig, utan yrkta på biljetten till stan.

Han var nere vid Ljusdal i god tid och
begärde biljetten och då och så mycket giv jag ej.
^x med reservation.

det får i la slå övv på." Stinsen tog biljetten
och stängde luckan. Men och åter sonade korden
på och erbjöd mitt quis på biljetten. "Då åker jag ej."

Jäg i kom, och nu fick han i all hast betala
biljetten till den iskenna Stinsen och så hoppa
på jäg, och det skrattade skärsadborna åt länge.

"Sj de gir jo du ink," men det fick han ge ändå.
nedanförande: berättare G. Bengtsson Torsmen åsg. Huskvarna hand-
förs, då folk hade men förs, tog handlaren emot
ett också, både för avslut eller som likwid för
varor. Den lämnades sen till Fabrikens fabriken i
Jönköping där den bereddes om man fick till-
baka sticka goni till et. Och backs luji quam morna
skickade stora pror och vantar, som sen salu fördes.
Man stickade ju i stor utsträckning i hemmen, så det
blev ej så stor om sättning på detta. Från gne fram
på cekkes förfte handlaren opp nypon och det här
plökats och salts i Västra dalen personals ryg under årens lopp
fram till fortidet.

ACC. N:o M.16132:23.

Krediter. "Till en tid, som så här nej, inte endosa ens ens--". De som var betrodda, och dei var 'la örn som' finna kredit. Så dei var en åra och ingen skam att skriva upp krediten kunde i en del enskaka fall bli verkligt lång, ofta, men i regel betalade dock bönderna ordentligt. Det var ett hänsiktigt kapitel. Då dei drogde allt för lång tid kunde handlaren hovsamt begära rervers, om det annars var en bra kund. Rikning på varor ansägs ju som en förlämpning och man kunde mista kunden! Det gick dock allt begära kvarstad / det är kanske ej rätt namn) handlaren kunde lägga beslag på sätet, som bonden till et, levererade till handlaren, om han var skyldig mycket i affären. Och så stänga av krediter och fordrar kontant. Det fick offart biträda säga till om i en del affärer. Någon grånta togs ej på skulden åt minstone första året. Men krediten blev ofta missbrukad! Det var, inte de böfesta

arbetarna vid de stora gårdena. De var kanske många
 gånger här i skuldsätta, men betalade under för undan
 och handlaren visste många om dessa kunder också.
 Men de, som flyttade vioje är, som satte en öra i
 att ha en skuld i en handelsbod t.ex. nallarna.
 Det var en karl i stan, han gick alltid, om det kom
 en ny affär och handlade där så länge han
 fick kredit. Det var i försomma grävskapet. En dag
 gick han med en sæk slängd över axeln förbi
 gårdskontoret vid Glemmes togs gärd. Ryttmästaren
 satt på kontoret och hade förtuet öppen. "Vad vill du?"
 skrek ryttmästaren till honom. "Jo, jag tänkte
 ställa mig en halv spansk probatör (se Karlen)
 tillikes." "Så är kusken så mäter han upp till dej."
 Karlen fick sin halvspann och gick. "Hoj, skrik ryttmästaren,
 du glömdé betala!" "Haa, nä, sätta de va på de
 viset, så hade ja väl kunnat handla på
 närmre håll" sa' Karlen och gick sin väg.

Iredij. Handlaren vägrade ej neka, ty de kommo, dock, nällama. Blev de nekade kredj kunde de sätta sörder fönstren, riva murallar, bataren och på hyllorna, värva och ga'. Deras molla: "Illa en stjärna bara hos knallen, stick sen!" Det var en sport att heta handlaren på platsen där de drog fram. Friberg i Hulten fick följa och "Söderberg fick en stjärna, så att han kännaade". Det var då 'lilla banan' byggdes på alltis-fallet, och arbetarna kommo med hästar och vagnar och köpte hela lass med varor. De hade oftast krocka, som de kallade, drängar, och dei varit alora matlag. Handlaren kunde ju begära 'lappi' hos forman eller ingen jöer, om för behöfvi på lönerna, men son sagi, de var rädda för formad. Det må dock sägas, att vid den'a företag var dei mycket kringel med gallarnas utlösningar, så att de ej alltid fingo själva vad de skulle ha, men arbetet var hårt.

Mycket förtalat har prövar, ägg och ost
förflyttat av affärerna på landet dels till
ansatte men mest i parti att förmedlas
vidare. Den som var skyldig i affären fick
då stråkenas, men vid tillfälle, om han
hunqit behövde pengarna och han var
nagot sättert bekräftad, så fick han dessa
ända och skulden fick komma till
 nästa gång. Och hos mjölknaren, att ta
säd eller mjöl, som var intämmad för skuld
 tillgryps endast i yttersta nödfall. Den
kunde hundan den anses förlorad.

De var så fröga, bönderna att betala, men betalt
fick man, annat var det 1918-19 då en massa skogs-
arbetare kommo till Lyckis. Hade förmän med sig
till affären, som bedyrade att betalning skulle erläggas.
Bra förtjänt. Sökte förflyttas till "Jag se är grappo."
"Det skulle ej sättas så mycket på kredit, förflytt-

ACC. N.R M. 16132:27.

om de ej betala." "Var ej rädd du flicka,
de betala, var så pråker."

Och de reste sin väg. Vi hade ingen
möjlighet att få ut någotting från dessa
månvariskor.

1914 - 1915 kommo en flock galicier
 till Lyckås. Det var den billiga arbets-
 krafften till det fält och proletariand.

Man var tacksam, men såga ville man
 ju också. De försvarade, Inte eitt öre.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Kreditgivning Rullarn: "Så i mörkret hos knallar, stödde son!" X

"De stora gårdena, det var Lyckis och Drällinge
främst, men även från Ransjöholm i Trätorps
kommo arbetare och ville köpa. Först brukade
de betala reellt, men de hade smä lönar och
näť vad det var så blev det stopp och
de ville ha, till nästa utböning eller tills
de plakat sitt gris och ja, en del kommo
igen betalade ordentligt undan för undan, men
andra försökte att handla på myntet som
möjligt och näť vad det var, så var de
förlor. Ja, if. i m Lyckis kom verkligen dålig
folk." Sägs berättam A. Ljungdal. X ber. Jansson.

De hade också levtid, dessa handlare och man försökk
de brenna god uppforstan, men det blev mindre
avans att göra inköp i mindre partier hos mindre
handlare som f.g. gjorde, än att göra stora inköp näť
gör, som förmögligen hans son i Drällinge sedan gjorde.

Kvarn Kressen. Det var hakrens folk. Backstuge-
rikare, arbetare. Pigan och drängen, var ej på
mycket, då de ej hade rörlig lön, de åkte till marknaden
men soldater, torpare och särskiltvis bonderna,
fast de även förgade och givit köpte en hel
del i staden. Men det kom bönder körande
nu da ifrån Svarttorp och Vireda och de hand-
lade de mycket. En gång i mässan kunde dessa
kvinnor. Då blevo de även bjutna på matierna
hos handlaren, och de hade produkter med sig
som handlaren kunde sälja åt dem. Ly, ägg
smör och osi var handlaren uppkoppan till. Att
man handlade i rocknaboden och ej i stan.
beröddes mycket på kvinnorna. De lyckte att dei
var rörligt att se nyheter själva, och höra, att
gå till handelsbon på fredagen var en nöje. Och
såtrade de äggan som betalningsmedel. Ofta har
huskun haft äggan som sina hushållsgengar. En stora fisket
för kvinnan anas.

ACC. N.R. M. 16.132:30.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Kundens och frakteringen.

I stan affärer hörde forgar bär dina, då de handlade,
i nö kontors och fick en glas röd, söt vin och
en Gröna Nöden cigarr. Bejuda på vin, vägrade
ej lantbrukarna i Vista brakten, inte ens i smyg.
Men kaffe. Hos Söderbergs handlade forarna i från
skogarna uppå Ivastorp och Tveda gränsen. Dei var
Uversborg, Pukpummet, Laretorp, Strafskummet,
Koppars målen, Gyllebo, Bansborg, Häggen och Andsa.
De hade med sig smör och ägg och tog med varor
hem för pengarna. Sudså fick de till en visst gräns.
men var det stopp, "inte till en dosa smör en gång.
Men till jut i synnerhet blev man skyldig.

Och kaffe fick man, men det fick man bestämma
i mera man åtta hem i här, ty då skulle man
ha ett körske hörde grädde med sig och lämna
till Kristin. Dei var handelns fri, men man på
manret. Hon sätts på en pall vid spisen och

medde kaffe, snyggt ist, ty det gick mycket
ist och den stora koppen varan stod jämt
och krokig på den stora fluskuva spisen
tjugosean, som blev inrättat på Wikåsen i slutet
av åttioårtal, en av de första som tillverkades ^x.

Tedra är bjudna på kaffe höll i i demna
affär, längst efter att gränden slopats på tjugotales
Hon hos brodern Anton Söderberg i Töringe
bjöds på kaffe, nästan så långt de hade
affärer, 1957 övergick den till nuvarande
ägaren och numera sätts ej kunderna i det dicken kaffe.
I slutet av åttioårtal insattes jämspis. Nej säger anden
ganda berättar, en liten på mitttiden måste
det vara den insattus. Berättar nedan Svarteborg - L. Svarteborg

Handvagn hade de nästan i alla lantaffärer. Höll upp den
med ena handen, först stod den på diskun och man öste i kaffi
smes, eller socker direkt i skålun, man höll upp den
och stod där med häxkedan för att visa på dess fastor. Det blev vägt
med gul dvärs.

Varabud hade man ej, men till att börja med
köde man kring i trakten föt i skogarna till
och sålde ifrån Karan.

Fräppar och lite ost vitt gräppar gjordes
shutat av, till socker, karameller, kaffe
men dei brände allt man ville ha mindre
mängder mjölk också, som man gjorde en stor
till. Dei fanns priser också, raka i botan,
så åt man fick göra en knyck inåt hörnen på
dom. men en shut kunde användas till
det mesta. För övrigt hade Rundarna med
sig korgar och sacker samt köppar eller
kuttingar, fat åt att ha silt i, så att de över
fingo lite laker till den. burkar till sirap,
och flaskor till flytande varor. Tontor, smultron
i grovt, ja vad kan dei vara, inte gile, men liknande
delades ut till dom som handlade mycket gratis och
man bjöd på kaffe. Åt tjuda cigar hödde man till stads
vandelen.

Kundkunten.

Hushuserna handlade på morgonen vid sin hårdsiden
oftast och på fredagarna, ty då var det komna
nya varor, men även på eftermiddagarna
dena dag såldes mycket, då var det mytomma varor.
Måndagarna minst. Starktuna kommo på
kvällarna vid alla tider, kunde slå sig ner på
disken, på sängen och lädern, pratade politik,
skräller, historier. Posten lämnades i affären
och de hämtade den. Körde för tre öre omis kanske,
såg väl till att dosan packades och så vid
halv tio eller senare säga. "Nä, nu sa vi
ha lite 'plukka' te barna", fick en stor
skut för tio öre eller mindre, och man kunde
lägga den stora stolen fördörran och vara frit
hurvar på söndagen kunde komma och handla,
även om detta ej var så vanligt. Affären var
öppen vid alla tider och om någon blev sjuk, eller
något djur, anlitades handeln.

Julklyppan.

Berättar även T. Bengtsson Fleckman.

Man delade ut sådana, sitt gorslin, som
lades fram i parketts till detta presentande.
Men riktigt små kinder fingo ej dessut,
om inte annat så en vaxstapetprakt.

Vaxstaplarna virades kring grane spetsarna
på julagranen som blivit på modern
att de måste ha en i "var evelia förra".
(1878-talet, berättar St. Svensson Järvsöby.) Men man drogde fända
"Tova liten, medan obekvemhet bland ungarna syns sig,
De tössade om hatt och far s.a: "Ja vi fåla
föroja efti paket du, he, innan helgen är över".

Men förtöcknadsförläntna berättar: "Ja, Kunden märkte
ej precis det, den väntai sig. Man beräknade
efter Kundens köp. Skur opp namnen på hela
Kund person och alla vreditnotor lades fram.

När varorna kom, redade man opp dem jämför
för teknikernas på golvet i förtäammet och

sa' togs ut. "Där låg vi på alla fyra och köp
på golvet, som var täckt av motor och långa
listor med mässor på kunderna och med
grosshönet skjutande i rader. Man påkunde
och vändades, en god kund kunde mistas, om
man gav för litet. Men inte bättre för mycket
borde ges, by d' kunde andra kunder fråga:
"Vad är denna skilnad, har inte jag också
handlat lika mycket?"

En stor kund kunde få till et, en poppeterrin
och ett dussin tallrikar. En mindre, bara
terrinen och ett halft dussin. Ett dussin
kaffe Poppmar även bara ett halft dussin.

ungefärlig 1910 eller möjligen något äldre gick
Axel Svarteborg ett halft dussin Poppmar i julklappar
Dessa Poppmar ansågs så fina, att de aldrig användes,
utan vid festar, sextio sjutton århundra talas och vid
begravningsceremonier. De är japanskt grossé i grönt, blå och gulbrun.

Skyllar. I den första affären minns man ej.
På den andra, över dörren var en vit skyldörr
det stod J. A. Söderberg.

Och den andra Väkäsen, hade i väster en oval
röd och vit skyldörr emaljerad. Pralls fotogen.
på, andra sidan dörren var en skyldörr blått med
en vit sack möj och vita boksläver: Det
bästa rettnejötet, men även andra skyldor
var utsvarta på väggen.

I förra stod utplöktes rosenträd, om det kom något
nytt så byttes om. I det andra till väster, band
rosenträd, något tyg hängande, eur nya Praygnar,
gum. Det byttes ju om då och då och många
nytt var inköpt. Gasnings band av alla poster
blev en stor artikels och ryhettos försigt.

Tjuterades: Den del av Runderna så 'Söderberg',
andra, den, de vriga så 'J eller Han.'

Just det där - han som nu används än idag av
elds.

Ytterligare.

Jocke skil och grädd kanna men också
bara skolan kunde ges, eller prägan
eller en synikum. Sedan har ju också
almanackor delats ut. Det gjorde när
Skärstad Handels förening redan vid
starten. Det var vägg eller bordsalmonackor.

Givarsystemet varade in på fjugobalj då
rabattsystemet började slå igenom.

I Skärstad genom att Skärstad
Handels förening kom till 1910 (fel. 1912)
med rabatt - var vilken rabatt som,
fick fullt röret. Denne affär blev
den verkliga konkurrenten till alla de
andra affärerna i hufvudet. Men var försiktig
med kredit, gjorde fördelaktiga, kontanta affärer och
handlade med praktiskt tagit allt. utan sluktdjur.
En skräddare blev förståndig. 1917 utdelades sju proc.

Medlemsantalet var till att förja med undan förtio, men de ökades undan för undan, men är det femhundra och invånarna var tio per. per aktie. Avsäntekomsten har idag från 1911 - 9,450 kronor till företags 375,000 kr. Nya lokaler har byggts 1960 och affären är nu snabbtigrad och saluför även charaktersvaror. Tapet för saljningen, som fanns var då beupptad på grunde av de låga bottenpriserna, är nu bloyrad. De gamla lokalerna står ännu kvar, i så gott som oförändrat skick. I de nya lokalerna finns ingen av den finvissa, genomsigtiga handelskaraktären. Den verkliga konkurrensen, där bönderna såg att sätta, ägde affären. Motigt var det i början.

Handlarna i orten försökte mofa inköpning hos grosshandlarna i Jönköping, och de sallades priset på en del varor under inköpspriset i sina affärer. Goda hade man från början. Förståndomm

hade ingen utbildning, men hade erfarenhet ifrån sin skräddars
mörelse. Karona togs hos Hamrins grosshandel i Hkp.
Klaffet togs en särskild bl. och var berömt. Varor, kolonial,
togs från Leffler i Göteborg, särskilda varor Malcolm Anders-
son i Hkp. Manufaktura från Johansson & son Tranås.
Tapeter från Göteborg. Den första offren var i en uthusbod,
se foto. En liten bod jämte, han rörde, där varor var in-
satta. Inga skyller i denna. Man sålde köttkorv
och fläsk och svin. och köpte smör, ost, ägg, som bönderna
offret sedan handlade för. Men även skolloren under kriget
och som nämndes, myron under alla år. Men också
yellakump för v. b. till choddyfabriken i Alboya. antingen
bönderna tog tillbaka vaddar och 'flock' och betalade
full pris. eller sådde dit. Sedan, om en tre år byggdes
en större lokal, som ytterligare utvidgades 1930.

1930 hade man fullt med skyller på sjuvar dozerner.

Cloellas Guldcakes, Lazarol, Vifa Tvättbjörn. Motor oil
och mind skyld på vägen och oljebumpan låg utanför.

Skärvstads Handelsförening.

Med den kontakta föreningen hade med staden och dermos affärer, listade de saker ut vad viinst lanthandlarna hade och så kom föreningen till. lokalen var först i en liten bod, som sträddes måste. Rydd ågde (foto) den var ungefär åtta meter lång, två och sjuttio bred. Man satte panel brädor i taket och bräder klädde väggarna, och avdelade ett mittrum till bod + dörr med en fönsterglugg i för bittandets skull, sy, tänke om Skärvsta bömmarna skulle föra stjala, då man gick in; det lilla + rummet till höger, där sill och foden förvarades och sådant som luktsade illa. Det rummet var en och en halv meter lång. Till vänster var en dörr till den andra laga lokalen som gick bort till fridé, jag kallas att det syns på foto. Där var en mycket stor myrlin och andra läkar, sy man var ju rädd för mälar. och man hade flaskor och köttkvaror och bok för cirrups husman.

Affärslokalen var fyra meter och halv och sjuvar
bredd. Hög i tak. Här var inga voror i taket.
Höll hänglampor. men på väggarna hängde
så mycket som möjigt. om hyllor var uppsatta
och disk minn för dörren.

Under förra kriget utanför, i hörngården, där
det togs hem fläsk, och fisk, som såldes
hittil dem som ej hade själhus till, där
stod det folk och köade där för att få sin
fördelning och få av de bästa bitarna.

Ord för anden J. P. i Helsinge var ju med, och
naturligtvis var det alltid målen bespråk eller
pådans, som hade själhus hittil tillsammans
med Lyckås hörngård som frodde, att de skulle inva
sig en bit. Efter jobbar röd då de hjälpte: "Ge er i väg
till hörnern, där hös ni hamna. Här har ni ej att göra."
Men da i fisk kom, kunde han säga: "Jag vet att
I har sovit därpen na." Det han var ändå inte så
önskade av sig i vartogas fira.

Örsta affär i Skästad. Ödvall - Söderberg.

I slutet av sjuttonhundratalet sätte Ödvall upp affär i
hållshusen till Röby gästgivare och tingssäte. Den hade
förr stått vid den gamla riksvägen under Holareden, men
då ny väg byggdes längre ner i dalen på sekelskiftet flyttades
den över de stora skallorna ner. Här var hästbyke
mellan Färjeön och Ödestugor och en stor häst-
skjutsar kunde tillvaranda hällas. Och här var
också utskänkningsställe. Tjänstemanna var
boringsrum och mere var rum och kök.

I rummet blev affären. Där fanns en stängväg
i taket med mässningsskålars. Till den fröde
gamla vitter. Disk och prakta i taket. Man
hade också en handväg för lättare saker.

Denna affär hörde Söderberg en del år, men sen
hade en son eller bror till honom, den, till några
år in på nittonhundratalet, sju eller åtta eller nio.

(räkta årtal har varit sviktat för få framförd. även A. Ljungdal)

I Ölmstad var filialen vid Halla den (1980)
första riktiga affären. Det var Söderbergs
son som hade den och I. hjälpte honom
till att börja med. Hugos brorde till Halla
Söder-gård och är förföljande sin siven.

Det var ett rum och träd och ett litet
rum uppe på den sonen och en packbod där
bodde till sammanst. Inga eldskad där uppse
men mer i det stora rummet. Som var affärslokal
var i mittet den stora rymliga spisen. Den
var alltid full ställd med olika varor.

I taket hängde krakten, m.m. Som i andra
bodar. Myösläckan på en shol i hörnet och
billkumpan vid dörren. Det var en mörk
och illaliknande affär. Till luktet ej gott, men
den var en av de allra viktigaste varorna.

Arbetare för, som ej hade maten på arbetsplatsen,
inkandlade i boden på morgonen

morgnarna, kopa en salt sill, och sedan
lade de en smöre om huvudet på den,
och sänkte den ner i mäbeläget
vattendrag, fäste smören vid en grus eller
sten. Vid middags tiden gick de dit, tog
opp den lagom ur vattnade sillen och
såg den till sill bröd, och vallen
hade de ju i sin.

Affären vid Halla Lödergård var bara öppen
varannan dag och upphörde vid
1909.

Här var ju också den stake med staltrödskruk
som man använde att ta ner de varor som hängde
på krokar i taket, fotograferar, stalbyktor, hinkar
hättoffla, allt som kunde hänga, var på krokar
i taket. Här fanns även bärkor, dammigj, dammigj.

Övriga affären i Skänstad. Huel Strandberg; Västersmåla.

Egentligen var dei Klas i Gata där*, som böjde.

Han hyste att dei var frälsiga med fisket
på Vättern just och samt, han skulle bli
affärsmän! Han hade boden i ett gammalt
skjul. Där var en byrå, som han hade skor-
gorna i. Till bord som smes kullen gen stod
på. Han skulle haft socker och kaffe
med, men förtjänsten på smisen blev ej så
stor - och skororna i han sopp, så det blev inget.

På sjuttontalet var dei en annan fiskare,

Strandberg, som tog vid efter Klas och han åt sopp skor-

Han innredder ett litet rum i sin bostad
mot norr, till bod. Varorna köpte han i
förtöjning och tog hem med bilen på Vättern
och hämtade sen vid Fingals brygga. Teller
också, sen de järnvägen blev, på vintern, med
lilla färgi, och hade någon bonde att hämta vid Brötje mark.
X egentligen hans far Lasse. Det var viss målare också.

Johan August Strandbergs affär. Först hade han bina en liten
rum uppå, med lite rörer, men om eftersom är byggde han
om och inredda affär mer på (se föreg.) Här var krabbe
i taket fullhängd med rörer, och disk. Men han
köpte också lax, röding, kräffor av fiskarna; fisket
fraktades till Jönköping, där han hade nederlag egen
affär. Till Danmark (se brev) och Göteborg. Det sags,
att han betalade sextio, sjuttio och Ry. och fick
det i eju kronor för den. Han köpte hos oss stuter
och slaktade (sonerna var slaktare) och sen sålde
till Göteborg eller Jönköping. Extra prima, ville
man ha dem och billig, billig. Bonderna
lämnade sina hemma slaktade kolvar och grisar,
och ägg smör och ros i köpte han, liksom de andra
finslädorna. Det var en livlig trafik vid Tingvallsbygga
vid Vättern. Käffet tog han dels från Göteborg och dels
från Helsingborg och ansågs makelöst gäl. Strandberg var
också auktionsmöpare och dog på tullviflet i 95 års åldern och
ingenting annat upptäcktes heller.

ACC. N.R M. 16132:47.

I handbergs. Det var lite skyttan sedan mera (enligt sonzonen) Och det var en lirrig handel med sladd-
djur och annat. Vi tillde i slaktsboden ("Vi kunde ju
lyfta ut den till sommar gäster.") Taljor i faket,
utomordentlig väl gjorda lake rörar, där varje
vidja putsats och pilats. En bärsskurn med
kar av hä, på höga ben. En sak av malm,
med en liten lina att använda, då huden
drogs av boskapen, mm, säger sonzonen (ortslag)
man häll med den ena handen för det mest
och så slog med klubban."

"Färfar var också hand doktor (visar fänguma) han
drog ut en hand snabbt, men ej smärtfull. Och
slog åder gjorde han. (visor det eleganta red-
skapet) Det verkade bandet i ljusblått och vinfärgat
ytterbands om armen innan. Och här är vicker
av mässing, som användes; den första boden,
som var upprikt i sitt rum. (se teckning.) Sen
? hon han -

FOLKLIVS.
ARKIVET
LUND

blev det unge 1875 affärss bodd merepå i bostaden
där nu är kök. Väin hade man där uppe
och en litet rum mere användes som lagrum.
Farmor stod jämt i affären och expediterade, ty
farfar och sonerna var upptagna jord. Då gårdsplatsen
var en livlig trafik. Det var fiskarna, som kommo
tidigt på morgnarna med sina lastekorgar på
räckorna, med den vackra Vätterlacen eller
rödingen. Det var bönderna med sina hästskjektor
som kommo med sina slaktdjur eller de
brunnslaktfäde. Ifrån Väster götland röddes
de över Vättern, hände djur och andra varor
i båtarna, som smör, ost ägg, och så köpte de varor
med sigrum. Men först skulle de alla ha kaffe,
Den sista koppen i kullen stod på halen eller
senare, spisen och pullede sitt. Piga hade
men, som passade upp, eftersom hon. Farfar
var som yngre fiskare självt. Han hade inga

utbildning. Antagligen ingen bokföring,
inte inventering, ej heller code system eller
chipper. Betalade snart kontant, så att han
fick högsta möjliga rabatt. Köpte först i från
de stora minutaffärerna; sen köpning var från
Felix Hamrins, liksom Skärsed Handels förening.
Men sedan ifrån alla möjliga affärer. till och
med genom postordes firmor. i Stockholm, Malmö.
Eller till Lantbruk som hörde till Visingö
anrenderades, men husen var egna.

Medföljande blev visser besvärigheter i början
på ceklet med fiskens hållbarhet under
transportion, samt priser som därför gav.

Affärsliv. Bönderna sätter pris på handelens inkomster.

Om man jämför Strandbergs affärer med den man skilnader. Det återuppreddes ofta en stor biljettbil, då en som är bonde i Ronneby, måste slakta en ko med förebrutna ben. - Tiden 1925 - 1933. Kvarterade den till J-g. fick några, eller någon tio under bottenpriset.

Eller, då ett nytt spreds i samma till. om jag minns rätt. 1929. i den affären, att sockret skulle stiga så mycket, bönderna köpte vilt hos J. som togit hem ett stort parti. En bonde i Gröneryd köpte flera lådor. Efter ett par dagar föll sockret till pris in på nytt. Bönderna blev luraade.

Men i synnerhet djurhandeln blev de skinnade pris.

En affär i Söderinge kom till på tre tillstånd. Personen han var med och hade även fastställt oss har fortfarande affär och fast.

Jag lyckas att berätta om i Barnens vän 1881 kan illustrera handeln. Om någon också läser den, numera.

Övriga affärer i Skänninge. Magnus Lydin.

Han gick fört, liksom Söderberg med lada
på puggen och sälde i husen. Under för
1865 sätta han upp affär i huset där han
fodde, vilket står kvar ännu. Det var mitt
emot hällestugan som hade flyttats ned vid nya vägen.
Denna affär gick bra till att böja med.

och snart blev Lydin en stor man med
häst och grupp och packbod längs den körd.

Ja, allt för stor, tyckte skänska bönerna, som ville
vara stora själva, och slutade upp att
handla hos honom. De böjade igen handla hos
Söderberg eller Km Kursanten Odvall i hällestugan.

Lagni hos Lydins följs ej så väldigt långt,
och det blev till ett talesätt i bygden:

"Johannisa Gustav springer över jaalei med
det pisto."

Eller låt det: "Pojkarna

X Nya vägen där, är gamla rikssättan nu, då den nya vägen
är färdig.

skall springa till lagret och späta."

Och nu förlade projekten rakt över vägen
till Ödvalds eller senare Söderbergs och Röps.

På dörren över Lydins affär stod på en
skylt: Tryck på knappen, så kommer Herr
M. Lydin fram. Dessa strökade bönorna åt och på den.
Affären upphörde i början på seklets.

X Söderberg hade Ödvalds nägra år på sinne
en kyrka. Kjell 1910 eller så, upphörde dessa affär,
ärbaten skiftar lite med berättarna. Konsumhus fö-
gives försökt från Skärstads handelsförening.

På hälletid förlade Skärstaborna i handlars dörrar, som
var ute i finare familjer och pratade på fint för
hemma. "Je maren, sätter den steiner på
den blåda jaden". Om Rödarbacken.

Affärer i Ölmstad. på åttiotalet.

"Efter Söderbergs filial, som var den första blev det en rad andra på åttiotalet. Yrboga var den en groris ifrån Jönköping, Holm som inväntade affär. Den ställes av hans fru. I Gunnared x var Rydell, han var skomakare och hans bror hjälpte honom. Men denna affär gick tillbaka och upphörde sedan Ekblad i Töckeryd affär kommit i gång. Ekblad hade varit könskt, men skadat sig i handen förfjude med affär som gick bra och är fortfarande. Ekblad köpte också upp stor kor grisar och kalvar och lärnade till charcutisterna sitt sätt och smör och lärnade till stan. Fruktades med järnvägen. En affär kom till vid Bums och den är också kvar ännu. Sandkrist heter han. Den låg centralt och bra till och hade stor omvälvning. x Gunnared hög tog till Skärstad.

ACC. N:oR M. 16132:54.

FOLKLIVS.
ARKIVET
LUND

Söderbergs i Söinge. Försjade 1906 av J. A. L-g:s
don Anton. Affären var större än klockan, han
ändrats till en modern handel med en intressant
ganska litet handlare Bengts son gavla affär
(huskvarna / fotografi) Anton Söderberg försjade
efter första kriget men sälja charakteristi-
varor, jämte fläsket. Han köpte en halv
skälling (gris) i veckan, och de malde
och kokte pålxa själv, Rytor och fläsk-
korv, kollden och färske skinkta sålde fördes i
affären. Här såldes också haktor, småbrod,
affärst hembakade av fra Söderberg själv
(men det får du ej skriva) Det gör jag ändå,
ty det tycker jag ej att det är något
skändligt över huvudet. Men handlarna
i denna trakt förga liiga i nätt bra, i synner-
het sin Skärstad handelsförening som till.

Utbildning. Telefon i Sövringe hos A. J. uppsattes 1910.

Johan August Söderberg hade som fötting varit hos en släkting i staden, som hade egen affär. Där hade han lärt det viktiga sek.

Hans egna söner kom ut och lärde handel, sen hjälpte de honom med bokföringen;

Anton, hennes sonen som övertog affären i Sövringe och dottern Anna gift med stationsinspektör

Ljungdal hade affären Västervik till 1922.

Ja, dei var en annan dotter också, som hade denna affär, hon fog Kanske vid, då Anna gifte sig. Affären upphörde 1922. Men affären i

Sövringe var den i Söderbergska släkten till 1957. Sedan Anton Söderbergs död

hade hustrun Anna Söderberg affären och skötte

den med hjälpe av en föreståndare. X Den var Olofssons Handelskola i fönst. etiäig. man funckade gä i. Och så praktik i affären. Till att börja med, baru mål och logi, sedan X årtalen är Kanske ej exakta, men ungefärlig. Västervik upphörde

ACC. N:R M.16132:56.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Kunde man få efter hiffyra månader, 5 kr. hio
och till slut fulländ tjugo kr. i månaden, som
boddräng eller bisträdde, som man säger nu. Ordet
prodd har jag ej hörnat förra fram, att det användes
i tannhandel, men i staden. Tjugo kr. i mån.
då skulle man kunnat det mest, räkna och
skriva rörl., hålla reda på lagret, men vid 1914.
Som fulli kompetens, helleo kr. i mån. I Söder avser
slutet av reklets och framåt.

Ett flicka i affär fick möja sig med 1900
fem kr. i månaden, som vid 1914 kunde
ha höjts till en ålia eller högst tio kr. i
mån. plus mat och logi förstiss. Ingen
övertidsbetalning. Ingen särskild prisid.
De bad om full nägon gång.

Det var mest manliga bodbetyänster.
Föreståndaren, Skärstad Handelsför. hade vanlig kostym
en skjorta knäppi opp i kalson, ingen fenge. Flickorna
inade förkläände dem första tiden.

Vad de köpte: en eis por gamla motor ifrån Storgåin, Ölmstad
25 öre ventalros 25 öre tidebasi 25 öre vetrerjus
12 öre valfiskfjäll 50 öre ekstabaskapskrefnåd
/ Jag vet inte vad det är. / En apoteksnota? 1870 ungefärlig
en annan nota: 3 skålgrund svart garn 14 grått garn mörker
14, 5 öre kanal 5 öre mandel en halv far kalk
ell kalstop sivup 3 skålgrund sokken eis kaffe.
Vad en person köpte, finns att läsa i Jan Peterssons
förmyndarräkning, specificerad, från 1870 talet, för
sin myndling ifrån Stora Röda Granna, Nordiska Missions
i samband med Det Runt Amerika prisstävling.

I ett normalhus håll fyra - sex personer 1914 i
hus kvarta, handlade man för tjugo-hä - tjugosix
kr. per fjorton dagar (avser vapenfabrikens anställda.)
Kedjet från avlöning till avlöning, i stor utsträckning,
tillämpas ganska mycket än) offset med en rest då
ej pengarna räckte till. / 1914, pris 12,98, betalt 17 o. s. v.

ACC. N.R M. 16132:58.

den 8 maj. Rösti i pris föreg. aktörning 15,99

blandad frukt 77 öre 1 kg hovsgryn 32

Toppsocken 2,28 · 1/2 kg kaffe 1,20

en halv kall ägg 40 öre 2 kg råg 52

tingommos 60 öre 2 l. fotogra 38 öre 1 förklad 1 kr.

1 kg bländad frukt 1,50 1 kg vete 30 öre potatisjöl 25

div. varor 4,51 sirup 10 öre diure 209 1/2 kg smus 75

1 kall ägg 85 öre 1/2 kg bl. frukt 82 · 1/2 kg hovsgryn 17

socker 10 öre 1/2 kg socker 31 1/2 kg hovsgryn 17 öre

den 21 slutsumma kronor 35,38 betalit 25 pris 10,38 kr.

Så komme en fjortondagens notis se ut. Och för
sex dagar i slutet av aktörningen, samma familj:

1/2 kg makroner 38, Rösti från föreg. 7,51 2 kg hovsgryn 66 öre

1 kg socker 62 öre 1 kg vete 30 öre 5 kg råg 130, 5 vete 150 jori 10 öre

1/2 kg sopa 23 öre fl. frukt 75 spissvarta 10 öre 1 kg kaffe 2,40

1/2 kg potatisjöl 25 öre Sirup 15 öre råd 10 öre 1 toppsocken 2,14

1/2 kg smus 75 öre 1/2 smör 105 frukt 25 2 l. fotogra 38 öre

1 kg hovsgryn 32, 1/2 kg potatisjöl 25 1/2 kg sopa 23 5 kg råg 130

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N.R M. 16132:59.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

varit höröre 4 alnar var 120 1/2 kg sätta 23 öre
kronor 24,55 betalj 12 kr. rest 12,55 kr.

en en annan matr i köptes på tolv dagar:

30 kg rågmjöl, 20 kg vetemjöl, 10 l. fôrogur
sirup för 75 öre $3\frac{1}{2}$ kg socker Ost för 1 kr. tolv öre
7 krq kaffe. Knäppmärke 10 öre Margarine 42 öre
jurt 20 öre $\frac{1}{3}$ kg rotatismjöl. $6\frac{1}{2}$ m. kgg 3,60

Karameller 5 öre sätta 23 öre dir. förl 1,88.

kronor 29 98 fetsl 1700 rest 12,98.

Vad man köpte 1946. se Axel Svartungs handbok med
Stockholms handelsföring. J.d. Lantbrukaren 2 personer
Kura Väderbörd: En affär; Flullaryd hade man även galläpple till salu.
Politihandel har man ej hörta tales om i Vista trakten.
J Mbo händ; Kura var det jis gravman Piper, Grälla
"by det kom man på ett ut" sa' alls barna, som använde
denna metod, men om denne är väl berättat;
skrämta upp. och i skänsk litteratur.

I Haurida på sjutton, åttiofemte gjorde handlaren kung med hästan och köpte potatis i bygden. Han var väldigt noga med att de skulle vara röda. Sen gav han potatis och gjorde mjöl och grun och sålde i boden.

Att varorna ej alltid var så noga, brukade folk beklaga sig över.

En torpare hälms bror i Lappland fann under lyckas hengörd / tog ett kg. smör med till affären i Haurida och sålde, men köpte han vagns smöra. Den lammade och rök, så för var den var torparen lycklig att han gjort bättre affär om han blannat hemma och svärt smöret till vagnshjulen i stället

I försjan på ceklet.

I Adelöv i slutet av förra seklet kördes Adelöv-tvandlaren

ut med varorna med häst och vagn med tyges. Ladd
och knappar, föjor, dukar, nätar och sådant.

Händlaren kallades för 'lygblarren' för att han
pratade sì mycket. Ingen vandrande fabrik hade
också lite, mest byfeskande mot andra bens förmödenheter
av bönderna och lärnade det hårtaktsortet.

Kaffei, som då var ren lyxvara. var en osäker uppgift
ifrån Anchy, säger, att de hade även smuskvarnar
till böndernas hemodlade tobak.

Då kaffihedningen byggdes 1907 eller ännu i Svartorp,
var det många arbetare. För detta patron på
Ramsjöholm satte då upp en liten affär där
för dem. De köpte flitigt och mycket,
men mest på credit, men patron tankte ju
på deras slutavtölningar. Då de varo fördiga med
sitt arbeta där, och patron fordrade betalning, så
frägade de honom, holländska i flock, om han ville ha
på kaffes, det ville han ej, och arbetarna reste sin bag
utan att betala.

Affär i Domnaryd. Hos Smissa - Mari. 1880-talet

Där var många gamla stugor i Domnaryd i
Bankeryd, längs färdvägen ifrån Jönköping.

Där var Smissen, som hade en halvåttingsgård,
med ett par skutor och två kor.

Här var det Smörjarn, Skitmånsa-Klas,
Raven, Grana-Johan i Grinbaga, Flat, Rava-Lotta,
Vissomåla pojken, och Pöjken. Han var en fumlo
och gammal och kon kusa ball, som alla bodde
i en grad. Basten var torpare vid Mäkebo och
vid Linnefållan bodde flera torpare.

Men det var två mil åt höga kulle Jönköping
därifrån, men var eniga lördag var de fulla som
Raven varit i stan och skaffat brännvin.

Det var nu det, men man tyckte att det var för
fotig att föra till stan för lite smas eller säll.

Smissen lät inräcka affär i sin stuga, som
hans fru sköt. Det var i början på åttiatalet,

Hos Imissa-Mari.

Hon skölle affären mellan som hon skölle kor och grisar. Boden var i försågo kam man med köket innanför. Ingång till det stora 10x10m.
~~at vänster~~, och ifrån rummet ingång till köket.
Utanför var trädgården med den vita gyllenäppelträd och en pälsbjältsgrönträd, lite grönsten och bondböror.

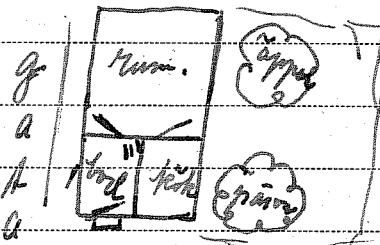
I boden var en lämna bord som disk. En byrå till kryddor, socker, kaffe, skorpor m.m.

På en stol i köket vid fönstret stod nere-mjölkacken. Till humana, som alltid luktade så härliskt, stod vid dörren. Lite feramvaror var uppställda i fönstret. Imissan tog slutarna av fördessjälva efter varorna i förlägning. Kaffe, socker, smus, mjölk, fotogen, fändsticker, salt, sill, häckor, bläck saker, fläsk. Lite domestik och andra typer, senare
träd och bond. Ost smör och ägg salufördes ej här.

Inget brännvin på des heller. Sa° Räven fick gå ~~potta~~
 nande Träskedas lämnades i affären här, av magon till-
 verkare i orten. Oppet nästan alla tider
 på dygnen. Mari träffades affär i La-gårdar
 bland djuren, eller fick man gå in i boden
 och genom gummistövlar gå ut i köket, där
 hon ej hört om man kom in.

Hon här prutades. "A de får ja la för de,
 a de får ha la slå åbo na" - Släpigt och
 mitt och envis försökta härsDNA till mot
 slutet av prutningen.

Fraken hängde i taket
 som i andra bodar, med
 varor uppstängda på demma.

Affären upphörde på mittio faleb. Ingen
 av alla jag tillfrågat vet vad boddräkt är. Fraken
 hade man också i köket till skallokrona och saltbröd. han
 sätter i lantbrun,

Handelsanställda. Det var ej svårt att få boddängar, eller yngor. De senare hade ju vanliga huskällaryppslor, alltsä eftersom hon gossade upp i affärer. Det var ju fint, ty flickan fick ju lära lite körska redet. Rättna och skriva var ju fint också (och dess slapp, väl mjölka min egen reflektion) Om det verkligu var finare att vara boddäng eller packboddäng, är en fulltagande dämp i Småland på 1860 och 1870 talet, det har jag ej fått belägg för. Utöhalande: "Den stockmen var klén och kunde ej ha ett riktigt arbete." "Den där skräbbelineur han hade ingen lön." "Far brans, sätte upp en affär till hon, för hon hade åggvita." Hed tiden blev det finare dock men, Nagot av drift eller Ruf var vidlött "Knodden eller bokhällan". Jag mittade ett brev till mej ifrån östra Skåne ifrån en bondyriga, som var uppsattad ur bokhällan: "Tacka vet jag möllare dämpen, han har gjord att höja sig klädes, fjärtas ej kring; konfirmations kostymen" —

Den blankslitna, billiga chevioten, som detrade
 för, de vita kragarna som ej alltid var så vita
 var lite löjväckande, då det är nå en ung person.
 Vid dansbanorna i Skåne dansade de med bonddöttrarna.
Om de medlät sig att flirta med bondprigioner,
 som kunde hänta, blev de underligt nog
 nöbbade. Ofta var dei bondprigioner, som tog
 handelsplatser, för att i dinom tid ej åtta sälja
 upp affär. Och de bodde hos handlarna i nägot
 mindstrum, till sammans, om de var hea. Eti mycket
 finare än diangarna hade det. Klockan sju
 intogs frukost + kaffe i matsalen. Inga middags-
 friter, arbetet föll på till sju och åtta om kvällarna.
 med bokföring, städning i affären. Femtio kr. utöver
 lönen gavs i julkalapp. Övertids er sättning fingo
 de ej. Löner hundra och opp till hundra femtio kr.
 i månaden förförste bokhållaren. Tiden varer i detta
 faller 1923 - 1926 Härera i Skåne, i stora färthandel.
 hög kompetens fördades och lönen ansågs hög.

Andra affären. Brunks bok.

Annebergssfabriken hade en handelsbod för sina anställda i början av 1908 i slutet av förra seklet, där de anställda fingo köpa allt vad de behövde, mäster. Där var ejent mellan sex och tio på kvällen. En arbetare Samuelsson stod för dema, och han hade en packtavoddning, berättarans far, denna hade sjuillon kr. i månaden för sitt arbete, det var omkring 1908. Och vid denna tid övertog arbetarna boden som då blev deras gemenska handelsförening, men sedan mer i nyare tid, ha konsum köpt den. Då arbetarna hade den själv utdelades procenten om julanta och de fingo handla för dema.

Om föreg. uppg. Söderbergs städer har jag ej riktigt kommit skilja mellan soner, bröder, fastän Klas i gata Bergsgatan var samma Klas, som minns; Strandbergs affären. Sko eller fotbeklädnad var halv spöelen.

Vad jag hörurade av mina första uppgifter och slängde i spisen.

Det var berättare handl. Bengtssons uppg. om handelshandeln.
Senare fick jag också veta att uppg. hämtats ur en handels-
tidning, om handelshandeln i forna dag, som den intresserade
bör läsa, för all del ej tillämplig den, om den
frakt jag skildras. Att till ex. bönderna skulle
vara förlagna över, att de är smutsiga när de
kom in i lantaffären och därför anse handlarna
(som ej var stort mindre självt) sätta högt över dem,
är en okrävande lögner. Bönderna skäms ej
för den smuts, som hör till deras yrke, och alla minst
för en handlare, som kusar för deras prylar. Och även om
handelsbodar kommit till, handlade bönderna de största
om dyrtid varorna i stan, då de förgade, där, ~~och~~
i de stora affärerna. Tullgrens, Åker i Bush m. fl. De
blev på väg betjänade och artigt och fröligt bemötta,
öven om det, som ofta var fallet, var drängar, som var
jämne. Det häntde att de till och med fingo en gläcka söt
vinnare.

Och detta med ungars. Då bonderna lyckte att handla
bara tjänade för mycket på dem. tog de saker
i egna händer och däröpp uppför själva.

Socialt varseende "näst efter prästen" är också
vanl. Först de unga nu, som själva blivit präster
eller delikti har fått detta varseende. Såhur man
var inte patron eller herr. På kalmar var inte
fullan bantare högti, det var alltid predikanta
din, som dominerade. En landhandlare vid Granna
kallades patron, "lätkalla sig", men han hade des-
utom en stort landbuk. Ifalligv. styrelsen var
det någon bonde, som blev i mvald och inte
annat jag vet, är det så fortforande.

Och ungars omiga: Då fiskarna vid Västers mälaren / se Strandberg
fände sig lutrade och klagade, "Själv har blivit
salt med lacen, det är rent omöjligt, men i ska få
bestyr i sig. ändå", där de rasande och lammade sin all
fiskar till den stora fiskfirman Svensson i föntröping / se Bang.

Småland

M. 16132:70.

FOLKLIVSARKIVET
LUND

Baksidan av den första boden
(kobåset)

Kobåset, nu förstuga hos berättaren.

Inlämn. av fru Anna Svanberg, Huskvarna, år 1961

2.

M. 16132:71.

Småland

FOLKLIVSARKIVET
LUND

Vikåsen

Lagerboden, Vikåsen

Inlämn. av Anna Svanberg, Huskvarna år 1961

3.
Småland

M. 16132 : 72.

FOLKLIVSARKIVET
LUND

Skärstads Handelsförening

1913 flyttades till denna nybyggda lokal.

Gavel med utbyggnad, med kontor och lagerrum. Utbygget kom till år 1930

Inlämn. av fru Anna Svanberg, Huskvarna, år 1961

M. 16132:73.

Nuvarande Skärstads handelsförening

4. Småland

M. 16132:74

FOLKLIVSARKIVET
LUND

Framsidan och dörren t.v. till
boden, den andra till lilla
lagerrummet.

Baksidan av affären och den lilla
boden med silltunnan i.

Inlämn. av fru Anna Svanberg, Huskvarna, år 1961

Småland

M. 16132:75.

5.

FOLKLIVSARKIVET
LUND

Den gamla hållstugan som
blev affär. (skall rivas)

Inlämn. av Anna Svanberg, Huskvarna, år 1961

Småland

M. 16132:76.

FOLKLIVSARKIVET
LUND

Huset vid Halla Södergård är borta,
men detta ifrån Storegården lärvara
enligt mina äldre berättare likadant
utom de två sexrutorsfönstren som
var annorlunda.

Spisen i Storegården.

Inläm. av Anna Svanberg, Huskvarna, år 1961

Småland

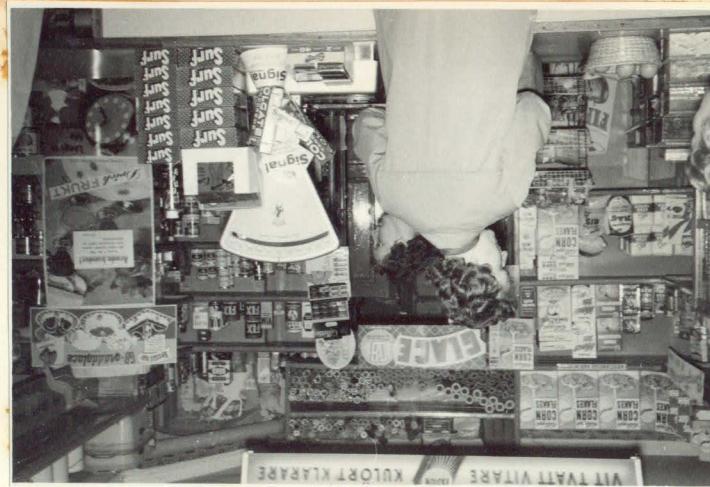
7

M. 16132:77.

Dessa fotografier för
representera lanthandel
av i dag.

Besökta min E. Bengtssons
affär, sen början av seklet
och gift m. gavel Söderbys
dotter dotter.

affären har lanthandels
utskeende och är den
krys som frisörer.

Inlämn. av Anna Svanberg, Huskvarna, år 1961

Småland

M.16132:78.7.

FOLKLIVSARKIVET
LUND

Imlämn. av Anna Svanberg, Huskvarna år 1961

M. 16132: 79.

værnslert

Småland

M. 16132:80.

FOLKLIVSARKIVET
LUND

Affär (Söderbergs) från 1906

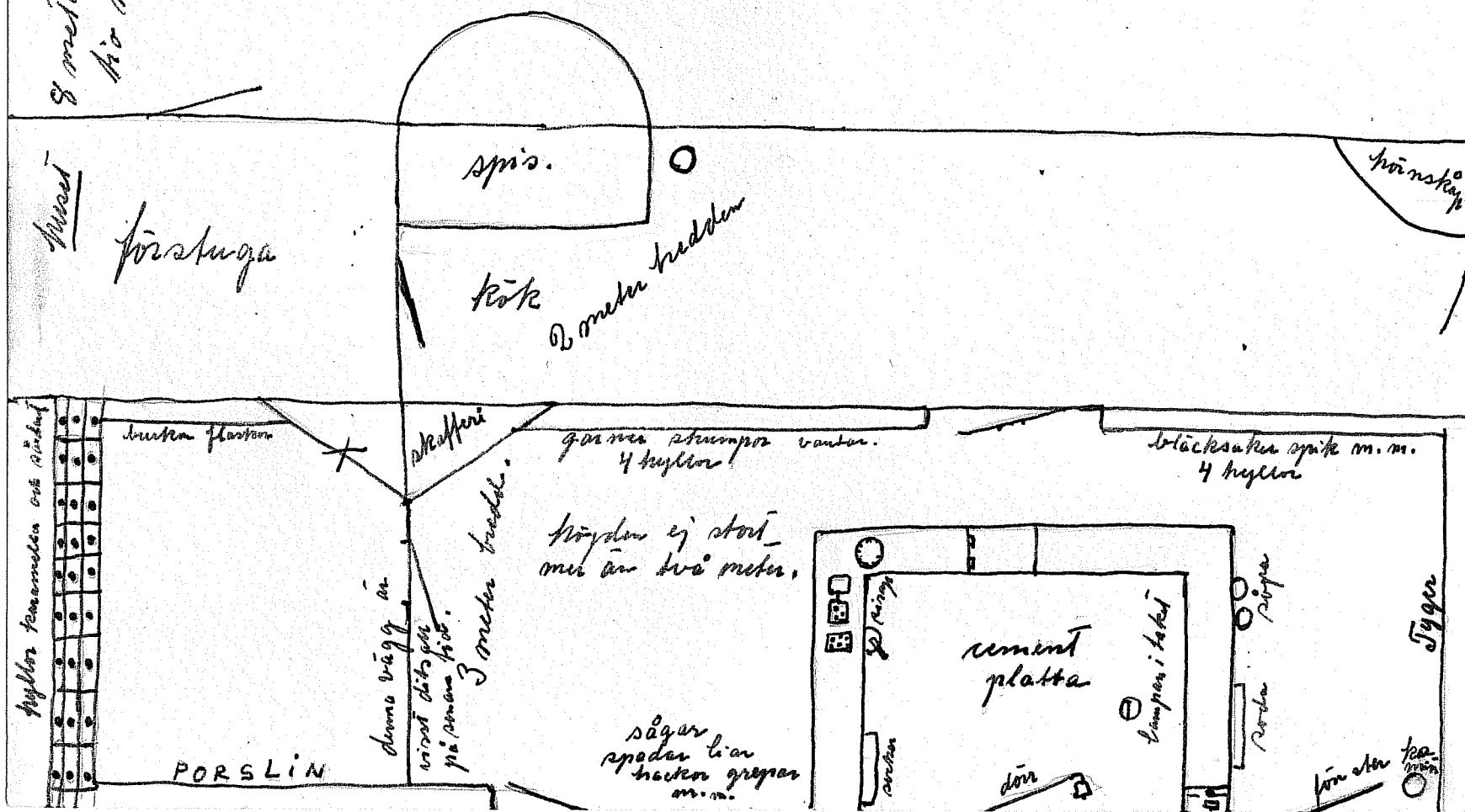
Inlämn. av Anna Svanberg, Huskvarna, år 1961

M. 16132 : 81.

FOLKLIVSARKIVET
LUND

Inl. av Anna Svartberg,
Huskrarna år 1961

Herr.

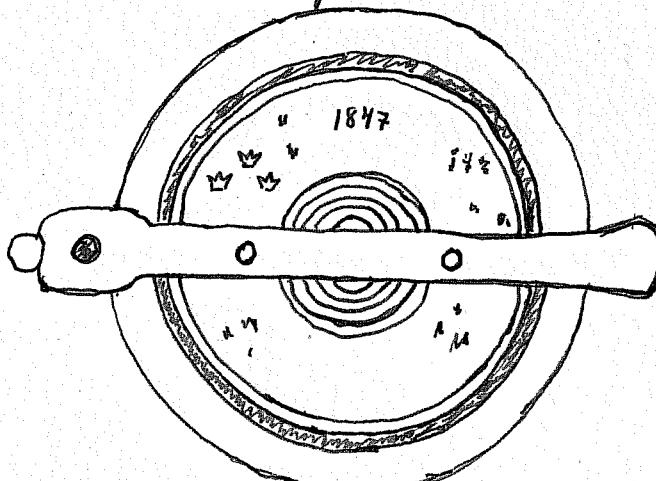

M. 16132: 82.

Inl. av Anna Strandberg,
Flushovarna år 1961

FOLKLIVSARKIVET
LUND

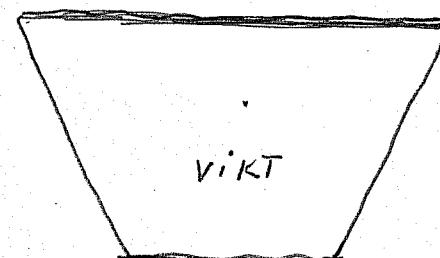
Naturlig storlek

locket

LÅS

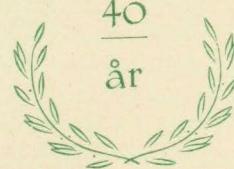

Vikt i naturlig storlek av malm eller mässing
fem skålor i varandra.
naturlig storlek.

Brun boll hittad till Strandbergs i djur mage. Det sägs att inuti denna finns en ädelsten ent. J. A. Strandberg född 1830 talet

7.34 -

M.16132.

1910 40
år 1950

Skärstads Handelsförening

u. p. a.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

En återblick . . .

Det var på våren år 1910 som tanken på en handelsförening uppstod och från tanke till handling var ej steget så långt, ty redan den 30 juli samma år, då ett 40-tal tecknat sig som medlemmar, beslöt man bilda en förening under namn av Skärstads Handelsförening u. p. a.

Styrelsen, som i stort sett var initiativtagare, fick följande sammansättning: Byggmästare G. A. Törnqvist, skräddarmästare C. A. Rydh, lantbrukare, C. A. Gustafsson, lantbrukare Carl Johansson, nämndeman Viktor Nilsson, skomakaremästare E. Blomqvist och lantbrukare Albin Larsson.

Som styrelsens ordförande fungerade byggmästare G. A. Törnqvist intill sin död år 1931. Efter honom valdes häradssomare Viktor Nilsson till ordförande, vilken post han ännu innehåller.

Alltifrån denna ringa början har föreningen visat sig livskraftig med ständigt ökad omsättning. Vid senaste årsskiftet utgjorde medlemsantalet 376 och omsättningen 363000 kronor. Ett resultat, som pionjärerna vid starten nog ej vägade hoppas på.

Samverkande orsaker till detta glädjande resultat får tillskrivas medlemmarnas lojala sammanhållning om sin förening, kontantinköp av alla varor samt icke minst föreningens goda skötsel under ledning av den driftige affärsföreståndaren C. A. Rydh, som innehade denna tjänst till sin död år 1936. Han efterträddes av dottern Märta Rydh som på ett förtjänstfullt sätt sköter affärsrörelsen med hjälp av duktiga biträdene.

Styrelsen vill till sist uttala den förhoppningen, att föreningen allt framgent måtte fylla sin uppgift till medlemmarnas och ortens fromma.

Hänvisande till vidstående tabell redogöres för föreningens utveckling under de 40 åren.

Tablå.

År	Antal medlemmar	Om-sättning	Utdelning i kr.	i pro-cent	Fonder
1910	40	1617:-	— —	—	—
1915	88	29500:-	2297:-	—	912:-
1920	126	80100:-	5866:-	8 %	4572:-
1925	150	99900:-	9317:-	11 %	6917:-
1930	220	116600:-	11343:-	11 %	8888:-
1935	250	125000:-	14236:-	13 %	10318:-
1940	300	192500:-	20839:-	12 %	14989:-
1945	335	263000:-	23986:-	10 %	84268:-
1950	376	363000:-	38127:-	10 %	54200:-

Sammanlagt under hela 40 - årsperioden:

Omsättningen kr. 5.284.000:-

Medlemmarnas inköp kr. 4.623.000:-

Återbäring kr. 464.300:-

Skärstad den 11 mars 1950

SKÄRSTAD HANDELSFÖRENING u. p. a.

Viktor Nilsson

Carl Bostig Yngve Malmvall

Fredrik Ekman Carl Wikmar

Albin Larsson Axel Wetterheim

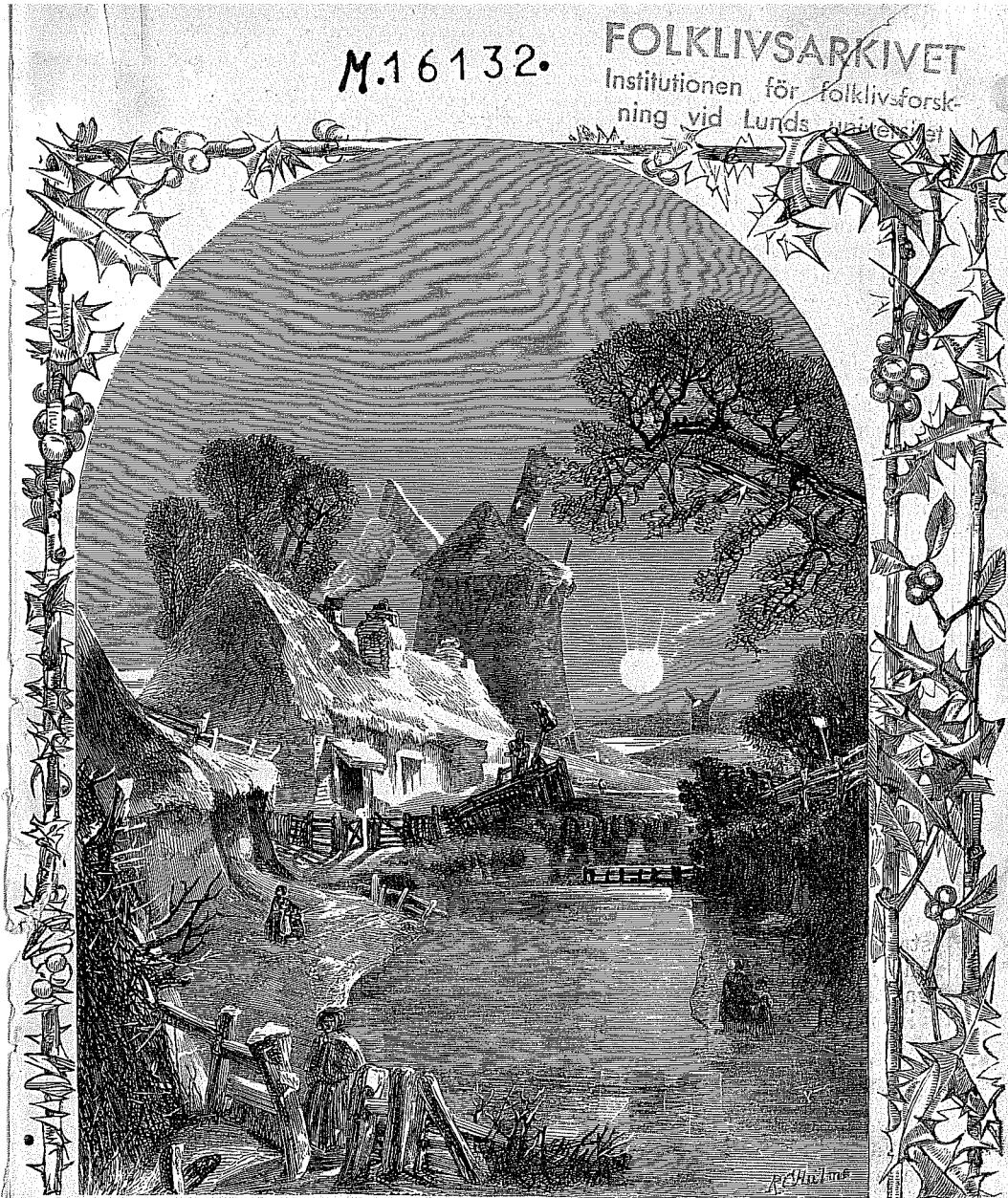
FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

Tidl. av Anna Brorberg,
BÄTHS TR. HUSKVARNA
är 1961 Gustavsson

M.16132.

FOLKLIVSARKIVET

Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

Tul. av Anna Svartberg, Hultsvanna sic 1961

han träffades deraf. Och från den stunden var Erik en bedjande gosse, som enkelt och barnsligt frambar alla sina åligganden för Herren. Framför allt bad han dock om nåd att kunna älska och lyda den gode Herden, och att aldrig komma bort ifrån Honom.

Erik var ännu knappt tio år, då han fick plats i en handelsbod, till en början endast som springgosse; men det gälde att vara i rörelse från klockan sex på morgonen in-till sena kvällen. Under olika be-fattningar var likvälv arbetet lika strängt, men han tvekade icke, utan hängaf sig derat med ifrig hand och villig hog. Föga tid blef honom öfrig för inhemtande af de kunskaper han älskade, men lika sparsam med sin tid, som med sina penningar, begagnade han hvar enda liten fristund att läsa, skrifva och räkna. Söndagen var för honom en dyrbar dag, då han fick hvila sin kropp ifrån arbetet och för sin själ söka vederqvickelse och ro.

Efter några få år hade Erik med ihärdig flit och välsignelse hunnit samla en summa af 500 kronor. Och huru använde han väl dem? Uteslutande till gagn för sin moder, som nu var ensam, sjuk och urständ att förtjena sitt bröd. Och när han blef äldre, sade han: »Det var min bästa utgift, och ingen vinst kan i värde jämföras med en faders eller en moders välsignelse.» När tillfälle erbjöds dertill, lade han andra unga män på hjertat att göra på samma sätt.

När han åter börjat samla mera penningar, uppköpte han det vedförråd, hvaraf han visste sina båda äldre systrar vara i behof för vintern. De voro fattiga sömmerskor,

som med tråget arbete måste för-tjena sitt bröd. En annan gång var det en fattig, med honom icke beslägtad familj, hvilken han kom till hjelp med den hyressumma, som af den sjuke husfadren icke kunde erläggas. Hvad godt han kunde, det gjorde han, oftast och helst i tystheth, utan att deraf göra räkning på någon tacksamhet.

At sin husbonde var han en trogen tjänare. Det var hans vana att göra allt, äfven det minsta, med eftertanke, och som regel för sitt förhållande fasthöll han, under bönen om kraft dertill, den apostoliska föreskrift, som återfinnes i Kolossernas 3: 22, 23: »I tjänare, varen lydiga edra köttliga herrar i allting; icke med tjänst för ögonen, såsom menniskor till vilja, utan med hjertats enfaldighet och med guds-frukten. Allt hvad I gören, det gören af hjertat, såsom för Herren och icke för menniskor.»

Vid mognare ålder satte han upp en liten handelsbod och tog sin yngre broder till hjelp. De sålde smör och ost, kaffe och socker, samt åtskilligt annat derjemte. Allt var af bästa beskaffenhet, priset måttligt, och brödernas sätt mot sina kunder så öppet, ärligt och vänligt, att dessas antal ökades med hvarje dag.

Välsignelsen öfver den unge man, som aldrig förbisett dess betydelse, eller tillskrifvit sig sjelf sin framgång, uteblef icke; den ökades deremot, också den, och efter några få år kunde Erik så utvidga sin rörelse, att han sysselsatte fem biträden och höll tvenne hästar. Men det stannade icke dervid. Hans framgång blef utomordentlig, och då han hunnit till en ålder af 40

år, var hans handelshus ett af de mest betydande i en af våra största handelsstäder.

Men under det han lefde och verkade *i verlden*, var det icke *för* verlden och dess förgängliga förmåner. Som han börjat, så fortsatte han, att med sina medel gagna andra. Hans första handling, den redan antydda sonliga kärlekens gård åt hans fattiga moder, efterträddes af andra kärlekens gerningar inom olika områden. Då han som ung gosse såg barn på söndagseftermiddagarne springa omkring på gatorna och drifva ofog eller kifvas med hvarandra, sökte han förmå dem att följa med till söndagskolan och lyckades ofta, fastän med möda, icke sällan med uppoftning af sin egen aftonvard. När han sedermera blef en rik man, utdelade han frikostigt böcker och skrifter, framför allt Guds eget ord.

Hans omsorger för de sjuka och fattiga voro outtröttliga. Äfven här gälde: »utan möda ingen vinst», ty hans välgörenhet bestod ej i en utkastad penning eller ett skrytsamt tecknande af sitt namn på en lista, utan i det ihärdiga uppsökande af den fattigdom, som blygsamt håller sig undan, eller påträffas i kalla, rustiga kyffen, dit ofta endast mörka, halsbrytande trappor ledar. Icke heller voro jordvåningarna honom obekanta, och i dessa, i skjulen och portgångarna lärde han känna kroglivets offer, af hvilka det lyckades honom att rädda flere än ett. Men derifrån ledde icke sällan hans steg till den olycksbringande krogen, till krögaren sjelf, och sedan han med sitt vänliga tilltal först vun-

nit hans öra, slutade det någon gång så, att han vann äfven hans samtycke till utbyte af det nesliga och föredrande yrket mot ett aktionsvärdt och hedrande.

Hvad han dervid måste offra af tid och penningar, ansåg han ej som förlust, utan som vinst, ofta mödosam, det är sant; men det hade ju en gång för alla blifvit hans uppgift att sträfva för att vinna, och under öfningen och välsignelsen ökades allt mer både mödan och vinsten. På mångfaldigt sätt blef han sina medmenniskors välgörare; han hade länge blifvit kallad »de fattigas vän», men sin högsta fröjd egde han i att föra fattiga syndiga menniskor till Gud, att lära dem känna syndares Frälsare, och icke heller denna hans möda blef utan vinst. Från sjuk-sängar och dödsbäddar hade han ofta den fröjden att höra ett under helsodagen icke åkalladt, ofta missbrukadt namn prisas och lovas.

Under all denna omtanke och verksamhet för andra förlorade han icke sig sjelf, försummade icke sin egen själ. Derom vitnade de papper, som efter hans död blefvo funna i hans pulpet. På ett af dessa stod skrifvet:

»Gif mig, o Gud, en djupare känsla af mitt genom synden förlorade tillstånd, men också nåd, att allt klarare inse att jag genom Kristus blifvit återlös, rättfärdiggjord och frälst! Gif mig nåd att egna hela mitt lif åt din tjenst! Det är min allvarliga uppgift att köpa tiden, att vara återhållsam i ätande och drickande, på det min själs tillväxt i näden icke måtte varda förhindrad. Vid allt vill

jag söka nåd ofvanifrån genom den helige Andes kraft.»

På ett annat papper funnos böner nedskrifna, sådana som dessa: »Gif mig nåd att vandra i ödmjukhet och ej söka menniskopris! Må jag aldrig begära någon annan än endast min Herres Jesu Kristi kors! I hans ord vill jag söka Honom sjelf och derföre dagligen läsa de heliga skrifternas vittnesbörd om Honom och hans dyra återlösningsverk. Utan min Frälsares mägtiga hjelp från synden, näden och döden, skulle jag aldrig ett ögonblick kunna kärrna mig lycklig.»

Må vi dock icke föreställa oss att denne man mer än andra, som tjena Herren och lefva i hans gemenskap, blef skonad från pröfningar och lidanden. Han led äfven förluster, men de uppvägdes af en ojemförligt större vinning. Och på sin dödsbådd, der han den 10 April 1851 vid sjuttiosju års ålder utandades sin sista suck, hördes han säga: »Min Frälsare har vunnit himmelen åt mig. Hans dyrbara blod har beredt mig ingång der. Detta är mitt hopp, min visshet, min trygghet. Der Han är, der skall också jag vara med Honom. Jag skall se Honom såsom Han är — lofvadt være hans heliga namn!»

Sitt eget ville han icke se beprisadt, och vi ha trott oss gå hans tysta önskan till mötes genom att ej här utsätta det. Hans efterdöme, hans lefnadsgerning hafva vi deremot velat framhälla i den förhoppning att måhända någon liten gosse hjertha kunde vidgas deraf och till den himmelske barnavänne uppsända en barnslig suck, att den

nåd, som kom Erik till del, också mätte varda hans. Till en sådan liten gosses tjänst anföra vi ock följande enkla rader, som äro lätta att behålla i minnet:

»Ingen vinst förutan möda,
Utan sådd ej någon gröda,
Gud har sjelf det ornat så.
Derför så din säd och hoppas,
Tro Guds löfte! Snart det knoppas,
Axet, blomstret likaså.

»Ingen vinst förutan möda,
Utan blodet rosenröda
Ingen frälsning för din själ!
Derför på det korset höga
Jesus led och slöt sitt öga,
Dig till evigt, saligt väl!

E.

Också en julklapp.

(Med planch.)

Ångt nere i en gammal prestgård i Småland bo tre små systrar. Den äldsta heter Esther, den mellersta Elisabeth och den tredje Maria. Men uppe i Stockholm ha de en gammal vän, som håller mycket af dem, och som till hvarje jul plägar komma i hog dem med någon liten julgäfva. I år sände denna vän till dem en liten dockservis, bestående af kaffekanna, gräddsnipta och sокkerskål, jemte koppar och fat. Allt detta blef väl inpackadt i en liten låda tillika med några andra småsaker. Den hederlige husdrängen bar lådan ner till jernvägsstation och allt kom välbehållet fram till julafonden.

De tre systrarna blefvo innerligen förtjusta, och skulle snart

FOLKLIVSARKIVET

Institutionen för folklivsforskning
vid Lunds universitet

hålla ett litet kaffekalas, till hvilket de inbjödo icke blott sin mamma utan äfven tant Aqvilina, deras snälla lärarinna, och äfven gamla Mimmi i köket. Våra unga läsare kunna på vidstående planch se huru ~~Han~~ Elisabeth, sedan de öfriga gästerna gått, sitter och trakterar sin docka, den för sin fägring högt berömda fröken Esmeralda, med en kopp kaffe ur den nya kaffekannan.

omkring under högljutt samspråk. Så är fallet med kräkor, kajor, trastar, kramsfoglar och flere andra. Skatorna samlas ock i större och mindre flockar, samt resa omkring i bygden under mycket skratt och mycket prat.

»Ett uselt sinne ler åt allt», sade den visa Valan (spåqvinnan) redan i den gråa forntiden. Ordspråket håller streck än i dag.

Det var en gång en gammal skata, som hette Kajsa. Hon hade många barn och barnbarn, och alla hade blifvit uppfostrade i lönnarna vid Korsdala prestgård.

»Se så barn, nu är det höst, nu ska' vi vara glada», sade hon en dag fram i oktober månad. »Skicka nu bud till herrgården och nämde man' och kyrkovärden och riksdagsman' och fanjunkarn och till de andra gårdarne och säg att nu samlas vi, och nu skall det bli skat- och skrattmöte af! Ha! ha! ha!» — Och så skakade hela hennes kropp, medan hon skrattade, ty hon trodde sjelf att hon var mycket rolig och qwick, och alla hennes söner och döttrar och svärsoner och svärdottrar måste tycka det samma, ty det var nu en erkänd sak att hon var qwick, och fastän farmor icke hade sagt något roligt alls, så blef det ett skrattande och ett väsende, så att man kunde mista sina öron, så fort hon öppnade sin näbb.

Några unga skator flögo efter befallning bort åt skilda håll, för att bjuda de andra skatorna att samlas vid prestgården. Der skulle den första höstslagten anställas. Skatorna trodde att slagten egentligen tillställdes för deras skull.

»Hvad ha vi för slagt i år?» frå-

Ett skatmöte vid Korsdala prestgård.

Skatorna äro icke husdjur, men de uppehålla sig i närheten af menniskor, och förstode vi deras språk skulle vi finna att de hafva mycket att säga om oss. Hvar gård har för det mesta en eller flera skat-familjer. Då vi nu inräknat sparfvärne bland husdjuren, derföre att de bo i takfoten, kunna möjligen skatorna få räknas tillhörja går-darne, derföre att de bo bredvid bostäderna och hafva sin näring af det, som menniskor kasta bort.

Nu för tiden hållas möten af alla. Skollärare, fornforskare, skorstensefjare och många andra sammanträda till gemensamma öfverläggningar under den vackra årstiden. Äfven foglarna hålla möten, dock mest på hösten. Menniskorna hafva kalas vid sina möten. Det hafva foglarna ock, så godt de kunna få det. Flyttfoglarne samla sig i stora skaror, innan de draga bort mot södern. Det är den tiden de unga komma ut och presenteras i verlden. Äfven andra foglar, som icke öfvergifva fädernejorden, samlas i flockar och flyga land och rike

hösten tala om dåliga tider och ledsamheter i affärsverlden, men hvad hade väl allt detta att skaffa med julklapparna? Nog skulle hon äfven få några af honom. Hvad mening skulle han eljest hafva med att kalla henne för sin lilla »solstråle?» Och mamma sedan! Många gånger om dagen kallade hon Ingeborg för »sin lilla skatt».

»År jag inte mammas lilla katt?» frågade Ingeborg — hon sade katt i stället för skatt, ända sedan hon var liten.

»Jo, visst är du min lilla skatt», sade modren och kysste sin älskling.

»Då är jag viss, att du ger mig många julklappar», utropade den lilla yrhättan och slog sina små knubbiga armar om modrens hals.

Så kom då ändtliggen dagen för Ingeborgs längtan och hopp. Både farbröder och morbröder åto julgröten i hennes föräldrars hem. En stor klädkorg bars in, aldeles fullproppad med paket — det ena med påskritter lustigare än det andra. O, der voro så många roliga ting, som kommo på Ingeborgs lott, att hon ouphörligt skrek af idel förtjusning.

Pappa tyckte att hon var en riktig liten bråkstake. Mamma kallade henne en yrhäätta, som icke en minut hade ro att sitta stilla.

Morbröderna och farbröderna logo åt hennes lifliga utrop. Ja, Ingeborg var så lycklig som en mammas lilla skatt någonsin kunde vara, och lekkamraten, den trogne Tom, delade hennes fröjd.

Dock, all jordisk fröjd har sitt slut och så gick det äfven för liten Ingeborg. När det började lida mot sena kvällen, blef hon sömnig och slumrade slutligen in på en

soffa och Tom lade sig nedanför, som en trogen väktare; men äfven han tog sig en liten tupplur. Hvad han drömde, är ej godt att säga; men Ingeborg såg i drömmen alla sina härligheter flyga i luften. Stora guttaperkagubbar tittade så lustigt på henne; morbröderna och farbröderna såg hon tydligt lägga in penningar i hennes nya engelska sparbössa. Hennes bästa docka red i fullt galopp på den nya, appellkastade trähästen. Trollgubben hoppade med utsträckta armar ur sin trånga ask, trumman flög i luften och pinnarna slogo af sig sjelfva den ena larmhvifveln efter den andra. Noaks ark med alla djuren sväfvade på lätta moln. Elefanten och små grisarne — tillverkade af Lotta i köket af pepparkaksdeg — sprungo om hvarandra och trädockan, som skulle föreställa herde, hade ett grufligt besvär att med sitt träsvärd hålla dem i styr. Gunghästen sprang så förtvifladt, som ville han hinna ända till solen, innan julottan vore slut, och hopptåget slingrade sig som en orm för att hejda en ful gubbe, hvilken satt på en boll — så att han ej skulle stupa på näsan. — »Barnens Vän» susade förbi med en liten snöbollsgosse på permén, och en liten pudel med hisklig pels af hvit bomull skälde, som om tjufvar ville taga bort alla leksakerna. Så sömnig var Ingeborg och så inne i sin dröm, att hon icke ens kände då Johanna, sköterskan, tog henne i famn och bar in henne och lade henne i lilla sängen i barnkamaren. Men då julmorgonen rändades och kyrkklockornas rena silfvertoner förkunnade, att församlingen fick komma i Guds hus för

FOLKLIVSARKIVET

Institutionen för folklivsarkivet
BARNENS VÄN.
ing vid Lunds universitet

att höra englasången, samt sjunga
»var helsad sköna morgonstund!»
då vaknade Ingeborg och följde
med föräldrarna i kyrkan, och vid
julljusens sken sjöng äfven hon om
Jesus, Herren i Davids stad, och
när hon hörde berättelsen om her-
darne vid Betlehem, och englarnes
helsing: »*si jag bådar eder stor
glädje*» — då tyckte Ingeborg att
*detta var dock jüdens största fröjde-
ämne.*

—♦6♦—

Ingen vinst utan möda.

(Med planch.)

*B*n liten gosse, som bodde med
sina föräldrar vid qvarnen,
der fadren var mjölnardräng,
strax utanför staden C., tog
en dag upp en gammal hästska på
landsvägen och sålde den sedan för
10 öre i en lumpbod. Det var den
första penning Erik någonsin kun-
nat kalla sin egen, och han gömde
den omsorgsfullt i en liten näfver-
ask.

Nästa 10-öring blef icke funnen,
utan vunnen genom arbete. Det
gälde att kasta ved genom en glugg
ned i källaren, och mannen, som
påkallat hans biträde, gaf honom
en tioöring, sägande: »Om efter
fjorton dagar du kan visa mig sam-
ma penning, skall du få en till.»
Men först satte han ett märke på
myntet, ty han visste väl huru
qvickt små gossar brukar göra sig
af med sina penningar, och det var
hans afsikt att sätta lille Erik på
prof.

Efter den föresatta tiden kom
gossen och visade triumferande sin
penning. »Bra», sade mannen, »och

här har du en till, ty jag ser att
du kan taga vara på, hvad du får.»

I Eriks kassakista — den lilla
näfverasken — funnos nu tre tio-
öringar och han funderade icke
länge på huru han skulle använda
dem, ty han hade önskat sig en
liten sångbok, och den köpte han
sig.

»Det är mödan värdt», tänkte
Erik, »att sträfva och spara», och
kunde han än icke kläda tanken i
ord, så handlade han dock i öfver-
ensstämmelse dermed. Innan han
ännu kunde få arbete för hela da-
gen, passade han ifrigt på hvarje
tillfälle till ärlig förtjenst och be-
gagnade sig deraf. Men så snart
någon mot dagspenning ville anta-
ga hans tjänst, var han angelä-
gen att sjelf förtjena sitt bröd.
Hans föräldrar voro fattiga, och
samvetsgrant lemnade han hvarje
afton, hvad han sålunda förtjent,
som bidrag till lättande af sin
moders utgifter.

Då han en morgen var i begrepp
att lemlna hemmet, för att gå ut
på arbete, hörde han, huru hans
moder i det lilla köket, der hon
nu var allena, bad för sin son, bad
att ett nytt hjerta måtte varda
honom gifvet, med kärlek till den
Frälsare, som för honom låtit sitt
lif. »Om min moder beder för mig»,
tänkte gossen, »så bör också jag
göra det», och ännu innan han leml-
nat den lilla bostaden, hade han
funnit sitt hjerta, känt att det
var ett syndigt litet hjerta och
bedt om ett nytt, renadt i Frälsarens
blod. Som hans moder var en troende qvinna, hvilken kände
och älskade Herren, var det icke
första gången han hörde om Honom,
men det var första gången

Sc side 56

M. 16132

FOLKLIVSARKIVET

Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet
TIL

MEDDEELSE

FRA

Herr G. A. Strandberg
Fiskförlag

William Sorensen Etch.

CARL BANG.

EXPORT-FISKEFORRETNING,
Gl. Strand 28.

(Se sid. 44)
46

Kjøbenhavn d. 11 - 1905.

Dores givet som man i Dose var ikke
priske de min hane stort nogen Dose eller
have næste fæst varme, jeg fortalte
paa denne Sædning da de min hane salges til
en myndigt kar pris, og dader divede her
ne myndigt min allej fælles der nigen stora
iblandt H. & Poussens van større i de middelige
h. jeg har såud dader H. Gang Tomloder
Pigemummie Heden Aklebo lojt dressind i malin

och har dessutom kils grust Rhodenit i
Malmo om dodos Tomloder varc et judent
videre men ej har ingan jag foalt
Födding kan ic hälpa her da inga
vil köpe dem. Hid synge spela

Janet Bratt
1907

16132

MEDDEELSE

TIL

FRA

Herr G. A. Strandberg
Yarlejöping

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

CARL BANG.

EXPORT-FISKEFORRETNING.
Gl. Strand 28.

William Street Esq.

Modtaget

København d. 15. Syld. 1905-

9/	120	Rg.	Lax	150	Yr.	180,-
	10	"	Ridderby	60		6.00
	6	"	Gedde	50		3.00
11/	26	"	Lax	150		39.00
					Mt.	<u>228,-</u>

Betebel afledget haarslagten
Med megen Afhelse
m. Carl Bang
m. danner

16132

MEDDEELSE

TIL

FRA

Herr J. F. Strandberg
Finskefjord

CARL BANG.
EXPORT-FISKEFORRETNING.
Gl. Strand 28.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

William Scott Esq.

Kodsky at

Kjøbenhavn d. 20. / 9. 1905.

56 Kg Latværed i $\frac{1}{50}$ - 84-80.

30 " u + salgs 150. 45-84

4 " vandet & beskadiget 100 4-00

Den ene skind var ei bra 134-60.

den var vandet & beskadiget saa

at ikke ei sælge den til

højre pris end 100 in Rik.

Med myn helse
Carl Bang

16132

MEDDEELSE

TIL

FRA

Herr G. Strandberg
Yonkspihy

CARL BANG.
EXPORT-FISKEFORRETNING.
Gl. Strand 28.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

William Sharp Esq.

Modtaget.

København d. 29 - 10 - 1905

25/9 1886 Fred
12½ Kr. 192.30

Beløbet følger herunder.

Ni leder enkelte Med megen Aarbeide
nig under firma Carl Bang
og har hørende Præster
ig til hvilken Ni kan
ordne med
kunne disse.

16132

MEDDELELSE

TIL

FRA

Herr J. A. Strandby.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

CARL BANG.
EXPORT-FISKEFORRETNING.
Gl. Strand 28.

København d. 2 / 1 1906.

J.e udlosgning af min Rektar
fremsendes hermed 125 - kr. 15 - kr.

Med vlijagelse
for Carl Bang

16132

MEDDELELSE

TIL

FRA

Herr S. A. Strandby
Fiskejøping.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning
n i Lunds universitet

CARL BANG.

EXPORT-FISKEFORRETNING.
Gl. Strand 28.

Modtaget.

København d. 27/9 1906.

18 - 21/9 175 kg Laxørred
55 ln. Skub. Kr. 304. 25

Med megen takke
for Carl Bang
anden.

16132

MEDDEELSE

TIL

FRA

Herr J. A. Strandtin
Sanktjørgen

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

CARL BANG.
EXPORT-FISKEFORRETNING.
Gl. Strand 28.

København, d. 7/10 1906.

Før uddeling af min Konko præsenteres
hermed 334 Kr. osz. pr.

Med vigtigstelse
for Carl Bang
mtr.

16132

MEDDEELSE

TIL

FRA

Herr J. A. Strandberg
Torsbygatan

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

CARL BANG.
EXPORT-FISKEFORRETNING.
Gl. Strand 28.

København d. 18/9 1907

For landongum af 6/9. Kr. 252.65
13/9 i 51 10' pr. tunnelse
herved fall Kr. 303.80

Md megen takke
for Carl Bang.
mit hvidt

16132

MEDDEELSE

TIL

FRA

Herr J. A. Strandberg
Birkraparken

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

CARL BANG.
EXPORT-FISKEFORRETNING.
Gl. Strand 28.

William Strøm Etik.

Eftermodtaget

Kjøbenhavn d. 18/10 - 1907.

10½ Kilo gande Ørred $\frac{1}{3} \text{ kr.}$ 13-65

11½ Kilo prima $\frac{1}{3} \text{ kr.}$ 17-83 -

$\frac{12}{10}$ 249 Kilo prima $\frac{1}{3} \text{ kr.}$ 385-25

Kr 417,43 + Dato.

der var i Farlist af 14/10 10½ Kilo gande var
Ørred som jeg ei kunne opnå mere for da
denne kunde således ikke være i dag har jeg
et modtaget 35 Kilo Ørred som var gammel

og ej sådigt för mig hörde han
det var att ~~de~~ Sandvigs förför
mit i Kyrn alltj en friske dinn
de om härligheten är af hant
frisker kvalitet.

Med minna lycka
August Bratt

Yst. av Anna Brattberg. Hushållna si 1961

FOLKLIVSARKIVET

Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

M.16132.

KONTRABOK

mellan

119

och

M.16132

FOLKLIVSARKIVET

Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

Kontra-Bok

mellan

Axel Svartberg

Ljapssäter

och

Skärstad Handelsfirmy

År 193 46

Utmältat av Anna Svartberg, Huskvarna
i 1961.

16132

to business knappar - 70
kex - 48
3 kokosb - 30
julka - 35 183

1. blyx paket brod 30-
20 ore jost 20 - 55
1- sm. - 30
2. omör 153
brod 26
ooo 190 399
tola - 35
434

handskar garn

42.

58 131

1 brudde fest - 16

styring medel 1-

1/2 brudde kaffe 145

Karameller - 35 2.96

1 kg smørt 305

1. mørk 150

1. brød 75

1. ørte 105

1. áter 85

1/2 kaffe 290

1. bl. fisch 98

Han byg 7- 1808

1 brudde fest - 16

sockerpiller 190

såpe 45

1 edion 125

1 fil 30

1 ean 25

26 368

16132

310

120

5 -

75

Pr.: 5108

Kvitteras

Lyckåsgård den 10/2 192.72

Skärstads Handelsförening

Jan 1927

feb. 7

227

margarin 150

havregryn 163

mjölk 215

slöjrs 305

sill 2.20

krä 60

risgryn 112

kramm 45

brot 384

1654

SE 181

1 liter fotoglycerin	- 60
1 rökbokola	165
1 kilo salt	22
Pex	40
15 ära fest	- 12
1 hundrads kerameller	344

Bläck	10
stålprisör	20
1 hundrads fest	- 47
Socker	120
	- 45
	- 60

3 pråsar kerameller	105	250
1 pråsk Pex	40	145
24		330
26		690

16132

1 hakeköfest	- 17
gärsj	- 44
1 rökenkötteras	165 926
Lyckåsgård den 9/10 102.42	Bronor 4/138

Skärstads Handelsföring
grund 72

smör	455
bex	35
märy	3-
praliner	35 8.25
salt	66
karam	- 70
9 suns tobak	5-
	- 50

2 hakeköfest 09
3 prisar karam 05 114

jist

sökerer fint	-57
brygga	290
skrivgavetter	-20
pex	105
hyortronsallt	5 öre
pallar	35 5.41

kobek

2 vito brödullar	5-
1,40, 30	
2 svartor x 40 - 30	1.20

njöö

190 - 9%

225 165

smör

153 255

äteroo may

75

gryn

-75

Reago

70

brod

105 - 240

muntel

50

russen frukt

1 - 1043

16132

2 kg söt	114	325
1. l. bib	63	
60%	30	
Sötation	35	142
Befallt	R.	5235

April

1	-	65
2	-	1-
4	-	167
10	1 pkt lobak	2 -
	1 kg. jäst	- 19
	2. kg fint socker	114
	1. litsocker	63
	2" smör	305
	gaffellitras	140
11	garn	220 1059 - 80

18
24

SEPT

forty

192
-65

six

.50

oil

.53 203

2 $\frac{1}{2}$ honey

163

5 nuts

225

2 brot

270

1 $\frac{1}{2}$ ring

210

1 pot

75

1 $\frac{1}{2}$ sile

180

5 plom.

80

5 pion

110.

5 russin

.90

1/4 coffee

145

vitp.

22 / 5.75

16132

flaxatyz	759
svart	150
305	
hyllyppompo	40
1 svart träd	130
55	1309
	80
	170
marötter	35
rödbitteri	
galsternärker	75
spenat	
rotfölk	
blåvatt blomfrö	
krasse	
luktärtär	190
10 äre jöt	-10
gurkfrö	
ost	73
hydroszellit	05 - 88

88

5
6
.

488
160
405
- 55
- 50

~~Bird & Her
Special~~

rödt lins

16132

2 pekot kex	90	
väldt liss	20	110
		113
		205
skokräm	-65	395
spisgärtos	-85	
blacks	-32	
keksmeller	-35	
sockes	114	
"	63	
smö	153	
mang	75	
jord	-5	6,27

2 jord	-95
slfföl	225
spisbröd	135
risgryns	93
märkten	280
haevgyrs	12
	70.
	910

SENAN

Karotter

5-

310

sappa - 45

1 kvälväpulver 140

smör 153 338

sörs - 88

- 75

6

taff.

socker

kryddor

p. smjö

frukt

ost

marg

smör

marg

sörs

sörs

sörs

sörs

602

3-

53

75

241

40

4.89

35

16132

t ha *Pt A*. - 9
kex 215 224

2 sajva	45
2 hundtost fest	09
5 ost	225
2 bröd	276
4 ris	560
1- söt	218-1324
rest	26-

9 kg Matfvaror	540
socker	121
	126
diskvärka	45
2 hundtost	9 891

Snör mry	228
Karan	-30

4 star
1 bit

254
63 307

16132

Raffel	145
Smor	153
1 hukko sill	- 80
1 hukko fest	- 9
Bex	25
para	35
	497

1 hukko fest 17

smør smørg 228 245

smør smør 228 245

1 kilo fyrt salt

1 kuglesfris Bex

socker

Fest 1 hukko

8218

1 kg saja	50
1 pkt jör.	48
1 kg jäst	17
1 liter burkjästmjöl	48
2 kg veleau	113

Aug. 1 kg smör	228
1 kg margarin	150
1 kg svit	-67
2 kg grön	122
* ost	146
hel kryddpupper	-20
teleki	27

16132

veterinär	113
1 Woche jetzt	17
fästnacht	185
Summe	315
Stadion	190
Loil	50
Radion	155
trip	62
Skiz	244
Saps	45
Snoc	153
mag	75
	959

½ kelo kartä	10
1 halfo jetzt	17
lyckhappes	25
kittel	440
	52

18125 67
socker 344
1 hukto fest 17 328

lasarett 225
lasarin 106
20 kg Saunring 640
125% vete 563 / 5,34

22% vete 113
625 - manna 44
1% - karnegr. .82
12 - bröf 216
2 - ris 280
skjorta 5.75 / 310
slips 3.75
kaffe 2.90

16132

Hyllkrappar
hylkrappar) - 50
↓ Smör manj 370
5 bit 335
6 stör 366
1 smör 455
2 manj 150
1 sara 90
Kodion 155
Total 36
handdukar 14-2981

to ha just
kärneller 330
16 - 50
30 960

orange	150
smor	228
fest	305
Karameller	17
	85
	785

Kaffe	145
Misjovis	115
ky	45 305
sapu	95
Palver	75
Dortcer	122
simps	62.359
Salb	210
	46
	721
10	165
17	387

16132

smyg	153
baffo	145
fest	9
vit dradulle opp	45
vandres egen	160
baffo	1675
strumpa	390
undebbl	<u>550</u> 3202
ny ol	390
grøn 6m	225
skorv	244
smed	228
1. hylde fest	12
håndstrikkes	<u>35</u> 11.43
10 by rig	320
5. nalle	225
3. konig.	180
hee,	165
fest	34
smed	30
	954

SETOR

rest

Nov 3

4

8

7

4

9

4

11

25

21

1933

35

125

151

283

140

128

358

750

75

-45

1
7
9

16132

6 33
3 40
1 45

9 sp. bit 134
6. star 366
1. aster 98
2. smok 610
2. may 150
star 120
keyed 35
1/2 sp. 135
2 frankt 150
1/2 p. myrt 90
5. Pandee. 38
2. bon 110
2. hawaii 136
1. visq. 140
2. ost 175
just 17.24.78

SEVEN

kaffe	290
cafe	-53
russin	-90
kaffe tabak	608
hants	1200
"	11-
garnitys	620
lyz	220
lunne	265
"	115
"	225
bantl	285
"	320
jist	17 5468
	375
21	141.57
23	Bef 100 -
	Bef 41.57
	155
	228
	14157

194316132

Jan 4 1 kg. plommon - 95
2 kg. russin - 90 185

" 8 5 öre jordkronsalt 05
1 prah. krydd. kex 50
 $\frac{1}{2}$ kg jäst 9
1 kg. karameller 60 124
80 ör 255

1 hörktost fest - 17

1 pd kryddig pris kex 35
1 priso karamell 45 97

1 hörktost fest 17
10 ör Safran 27
2 kg russin 90 134

88701

½ kg. suv	128
½ " kaffe	290
½ " snarg	- 50
1 kg. jast	17
1 " karau	60
chokl.	15
suv.	370
	930

Socker	122
Limes	134
Livstucker	145
Bex	230
loback	85
	2 -
	15
	1031

23

bef 4/2.

32.53

- 55

170

299

16132

feb. 1 3 h gullgarn 7 härdigt 555

2	t h e fest	09
	bex kryddfria	40
	karamelliser	<u>35</u> 084
	smör	228
	lobik	2 -
	tiki	<u>3-</u> 728
6	knäppar	75
	karam.	<u>75</u> 150
	allers	- 35
	tiki	690
	kaffe	- 87
	smör	228
	mug	150
	kaka	- 60 1250
	socker	- 61
	fist kemi	72 103

12 243
17 220
20 125

Salt 43
Höksprut 115
2 rör 246
Tril 25
matfett 178
prinl 155
2 sock 122
1 " 67
2 sajor 180
smr 370
sij 64 1645
taja 5 -
kaffe 145 645
R. 5778

Kvitteras
Lycksgård den 3/3 192.48
Skärstads Handelsförening
gm. FR

16132

Mars

3 kg smör	255
1 " marg.	150
4 kg potatismj.	36 441
"	199
	- 55

11 jäs	- 20
" ägg 1/2 kg	494 514

kaffo 144

Frk	230
hyortronvallt	- 10 384

329
165
~~194~~

		29
11 weeks fest	- 17	
sorekav	- 67	
smos	- 61	
mug	228	
bokab	158	
19	2 -	723
20		695
		137
24		- 75
kappe	68	
sapa		
mara		
sundz		
marix		
29		558
		- 65
1 week fest	17	
krekav	30	
bokab		
smos		
cig	88	
	160	495
48.41		

16132

socker	128
1 brakt fest	17
agg	145
Häck	2 - 190

socker	101
fest	122
stålprussor	17
späns	09
	18
	15
	282
ost	140
sill	330 470

1 weekta fest	- 17
Karameller	10 Kvar 27

SETOR

1 hvalsjæst	- 17
sundur	228
socker	31 2,96

Skokkeáru	- 85
käx	225 310

Smör	178
sockers	128
risgrøn	
2 hvalkjæst	34
ægg	
lökuk	2 - 240
fet	10 -

16132

1 kg jäst	12
1 duk	200 267
<u>Keron Lindt</u>	- 95
2 patat Orno	126
Säpo	135
rodeos	165
just salt	43
1 brakta fest	- 17 486
1 pak Orno	- 63
½ kinklo fest	09
smör	178
senap	70
reklord	125 382

SARAI

box 140
spars 370
flugsn. 25 535

1 pisse rödbete - 25
1 pr. rödt rips 15
morsötter 60
dill 15 145

Fäckfrys m. 30 -
dröd 210
1 harkta jord 17
1 pisse rödfärg
1 - svart 74
Fäckradd 425
sill 220 3946
128

16132

snip	1.28
tall	- 2.5
10 ore jæst	10
diskonkt	30
margarin	50
ky	10.5
smør	- 88
pølletøgryns	38
	4.14

138.48

✓ næst dobbelt fay
✓ brødkasse jæst

1 sl. bøllekasse 10.90
2 ky frøker 35 1/25

Græsfri	3.80
10 ore jæst	10
Fay	140 5.30

SEFAR

Lockes	122
	67
1 hockig yast	17
fat	2.06
	7-
8	80

1 kg grovt salt - 24
1 platta läskedryck - 54

10 ore fest	- 10
25 ore flugfångare	30
likförbrukning	64 104
kola	135
	248

16132

Gaffe	145
Linsör	128
Margarin	-50
Jest	12
1/4 burk ungefärs	10
1 pose svart färg	38 3.93
1 paket färsk	-50

1/2 kruka jest	-9
10 ore lyxchoklad	10
socker	-62
"	
	122 208
22	-60

100% surs	370
1 kg jest	17
socker	128
sirup	112
p. gräd	135
sårs	455
	1222

SENAT

28

1 paket bröd
myöt

2,35

158

4,25

2,10

115

t h jäst
kaffe

09

1,71

- 93

Bet: Rki 6623 369

1 kg fint sall - 27 - 17

1 paket krypta. kex 20 - 47

2,38

- 40

kocker 1,28

2,28

1,50

Tändstickor 30

1 mille hyllprupper 35 591

1 mille hyllkremor 20

17

1 paket krypta kex 40 77

16132

Kvarn

: 49

1 stroschra	- 61
1 hukto fest	17
10 äre hyortrosselk	10
1 burk festning	90
1 hg. karamebler	60
1 burk Röda Björn	60
1 stålsudd	45
1 kartamärke	12
1 st. kval	95 4/30

1 hink	2,90
2 m. byg	2,94
feruissa	3,40
suur	5,50
bit	2,55
skr	67
skr	1,22 - 60
suur	1,76 - 45
pensel	1,90 2,264

SEN

3 prästahammar 75
1 kg karameller 60 135

1 brykbranschkökran 65
2 Knäckebröd svå 54
2 kg slöfsocker
Slöfsocker för rest. 63
7 kg margarin 95
1 skopa 165
1 kg karameller 65 482
gräd 65
17 265

2 : gom 180
1 radis 165
3 flink 210
1 vasa 95
majon 113 743
krc 40
143

24

30 54,06

16132

2.50

42

2 flaskor

Sockerdricka 80

1 ask färskritor 35 1.15

sötmunns 1 -

1½ kalo salt 42

5 öre blågerbärssblad -12

5 öre kryddpeppar -22 1.36

smör 342

mug 25

tee 20

kaka 12 5,09

sockor 165

bacon 55 2.20

5 10

10 2.64

SEPT

	183
- 67	
- 50	
20	09
16	314
21	145
	- 52
	140
23	
1	465
23	192
säpa	45
drägtrulver	- 65
to h jist	9
31	1.19
	279
	405
Dom	3453

16132

Byp 3

4

Kaffe	145
ssvor	178
1 konto yest	17
bex	95
sms	370
	805-
soeker	190
	210
spiks	128
	528
	110
	1-
soeker	122
Kaffe	-73
strumpfbed	120
	315

1158

228

1-

8881

smör	2.55
socker	67
1 brödroost	61
1 pckt. härdt.	17
Bet.	40
	Pr.: 3889

smör	2.55
socker	128
ka	85
	30
	498.

1 hg jäst	17
1 fonskervål	45
1 hg karameller.	55
1 rulle hyllypaper	35
1b. hyllycremer.	17
	169
	432

16132

1 kung jost	17	17
sockers	65	35
skokräms	65	65
tvål	80	80
sävra	90	317
smör	250	210
sockes	128	
krä	44	428

10 öre jordkrossad	10	
1 burk jordgööl	90	
1 paket ker	40	1.40
Kvitteras		
Lyckåsgård den 8/11 192. Y3		210
Skövsta Handelsförening		372
gm FDR Rb:		2636

125

November

4		2.63
6		1.40
8	kaffe	2.90
	smör	2.25
	gröns	1.35
		6.50
		- .90
17	smör	.28
	socker	1.28
26	5 kg sams	1.80
5.	reže	2.25
2.	korv	1.10
2.	lägg	1.30
1	äbles	.78
2	socker	1.28
	trydd.	2.16
	tabl.	- .50
22	Kvitteras	4.73
30	Lyckåsgård den 4/12 1924/5 Stockholms Handelsförening	3.48
	MC	3.23

16132

163 tenns 225 - 225

4 spidsn 288 - 288

, - 80 - 80

102

snör ill 255

sile 110

batteri - 55 420

5 kub. groft salt 110

2 herkko soda 30

kub. soda

2 diskiveskass 115 2,55

2 kg. formijl 110

tabl. 130 240

8 1pkh suet - 45

SE 104

såpa	135
radio & vattspulver	165
kaffe	435
1 pckt. läderst	35 770

socker	128
saff	43
1 hockko jöt	17
russin	215
jästomj	90
Lampa	35
Sirups	80 608
H A kys	21 50
	135
	- 65